

**MEMÒRIA DE LA INTERVENCIÓ
ARQUEOLÒGICA A LA RAMBLA, 127. Districte
de Ciutat Vella. Barcelona (Barcelonès). Codi: 094/17**

Exp.: R/N 470 K121 NB 2017 /1-20724

R/N 470 K121-NB 2017 /2-20832

R/N 470 K121-NB 2017 /3-20890

**M
E
M
Ò
R
I
A**

**Promotor:
Gil Control y Gestión**

**Arqueòleg director:
Sergio Arroyo Borraz**

**ARQUEÒLEGS.CAT
(Cat Arqueòlegs SL)
Barcelona, Novembre de 2017**

ÍNDEX

1. FITXA TÈCNICA	PÀG. 3
2. INTRODUCCIÓ	PÀG. 4
3. SITUACIÓ I CONTEXT GEOGRÀFIC	PÀG. 5
4. CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS	PÀG. 7
5. PROGRAMA D'ACTUACIÓ I METODOLOGIA	PÀG. 10
6. TASQUES REALITZADES	PÀG. 12
7. CONCLUSIONS	PÀG. 23
8. BIBLIOGRAFIA	PÀG. 27
ANNEXOS	
ANNEX 1.- FITXES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES	PÀG. 29
ANNEX 2.- INVENTARI FOTOGRÀFIC	PÀG. 47
ANNEX 3.- INVENTARI DE MATERIAL	PÀG. 52
ANNEX 4.- LÀMINES DIBUIX CERÀMIC	PÀG. 53
ANNEX 5.- PLANIMETRIA	PÀG. 54

1. FITXA TÈCNICA

Jaciment: La Rambla, 127

Localització: La Rambla número 127

Tipus de jaciment: Urbà

Cronologia: Baix medieval – modern - contemporani

Municipi: Barcelona

Comarca: Barcelonès

Propietat: Privada

Codi de la intervenció: 094-17

Coordenades UTM 31N/ETRS89: E (X) 430612.7 - N (Y) 4581824.9, Z; 14 msnm.
(metres sobre el nivell del mar)

Tipus d'intervenció: Preventiva

Número d'Expedient: R/N 470 K121 NB 2017 /1-20724, R/N 470 K121-NB 2017 /2-20832, R/N 470 K121-NB 2017 /3-20890

Promotors: Gil Control y Gestión

Empresa arqueologia: ARQUEÒLEGS.CAT SL

Motivació: Reforma integral de l'edifici

Superfície avaluada: 32 m²

Dates d'execució: 14 d'Agost de 2017 – 4 d'Octubre de 2017

Lloc de dipòsit temporal: Dipòsits del Servei d'Arqueologia de Barcelona a la Zona Franca.

Direcció de la intervenció arqueològica: Sergio Arroyo

Dibuix de camp, Digitalització, Dibuix de Material, Redactor memòria: Sergio Arroyo

Paraules clau: Encepat, canalització, fonamentació, soterrani, arc, Riera d'en Malla

Resum: La remodelació de la finca situada a La Rambla número 127 ha suposat el rebaix del subsòl en uns punts concrets per la realització de diversos encepats, un rebaix per la construcció d'una grua i una canalització. De manera general, la planta baixa d'aquesta finca havia estat rebaixada ja entre la segona meitat del s. XIX i el s. XX per la construcció de diversos soterranis. Tot i això, en algun punt no afectat per aquests soterranis, s'han localitzat estructures anteriors a la finca actual, datades de manera genèrica en època moderna, tot i que podrien ser anteriors.

2.- INTRODUCCIÓ

La present memòria fa referència als treballs arqueològics realitzats a La Rambla núm. 127, situat al Districte de Ciutat Vella de Barcelona. Els treballs han estat motivats per la reforma de la finca existent, que comporta el rebaix del subsòl en diversos punts per l'execució de diversos encepats, serveis i d'un fossat per la instal·lació d'una grua.

L'actuació duta a terme es contempla en el marc d'una Intervenció Arqueològica Preventiva definida en funció de l'interès arqueològic i de l'elevat valor històric de la zona. Ens trobem en un punt de pertanyent al *suburbium* de la colònia de *Barcino* i, posteriorment, en un sector extern de la muralla medieval del s. XIII, a tocar del portal de Santa Anna. A més, es té constància de l'existència de diverses estructures urbanes des d'època medieval fins època contemporània.

Els treballs han estat promoguts per l'empresa Gil Control y Gestión. Els treballs arqueològics han estat dirigits per l'arqueòleg Sergio Arroyo Borraz de l'empresa Arqueòlegs.cat. Els treballs es van iniciar el dia 14 d'Agost de 2017 i han finalitzat el 4 d'Octubre de 2017.

La intervenció s'ha dut a terme seguint el que marca el Projecte d'Intervenció Arqueològica redactat pel Servei d'Arqueologia de Barcelona. Igualment, en tot moment s'han seguit les direccions dels responsables del Servei d'Arqueologia de Barcelona i del Servei d'Arqueologia de la Generalitat de Catalunya

La intervenció s'ha efectuat d'acord amb l'autorització emesa pel Servei d'Arqueologia i Paleontologia de la Direcció General del Patrimoni Cultural de la Generalitat de Catalunya., amb número de referència R/N 470 K121 NB 2017/1-20724, signada en data d'11 d'Agost de 2017, així com les pròrrogues corresponents. L'actuació es ceneix als procediments establerts a l'article 14 i següents del Decret 78/2002, de 5 de març de 2002, del Reglament de protecció del patrimoni arqueològic i paleontològic.

El codi d'intervenció donat pel Servei d'Arqueologia de Barcelona és el 094/17.

3. SITUACIÓ i CONTEXT GEOGRÀFIC

La intervenció arqueològica que ens ocupa està situada a La Rambla número 127, situat a la part alta de La Rambla, entre el carrer Pelai i el carrer Tallers, al barri del Raval, dins el districte de Ciutat Vella de Barcelona, comarca del Barcelonès.

Situació de l'espai intervingut. Escala 1:5.000. Font: ICC

Les coordenades UTM31N-ETRS89 E (X) 430612.7 - N (Y) 4581824.9, l'alçada sobre el nivell del mar és de 14 metres.

La ciutat de Barcelona es situa entre els deltes dels rius Besòs i Llobregat, ocupant una planícia o plataforma suaument inclinada cap al mar Mediterrani, que enllaça progressivament cap al nord-est amb el vessant marítim de la Serra de Collserola, on es troba el Tibidabo com el punt més alt (512 m). El relleu del Pla de Barcelona es veu alterat en dues grans zones: d'una banda, pels turons situats entre Horta i Sarrià (turó de la Peira, turó de la Rovira, el Carmel, la Creueta, el Putxet i Monterols). D'altra banda, al costat marí al sud de la ciutat, s'alça la muntanya de Montjuïc (189 m), acompanyada per una sèrie d'elevacions menors, algunes d'elles gairebé desaparegudes per la progressiva urbanització de la ciutat.

El Pla de Barcelona, on s'insereix Barcelona, és limitat per Collserola i, a migjorn, per la falla que segueix, ran de mar, des de Garraf i el turó de Montjuïc que és el punt més elevat, pels turonets dels Ollers, del Tàber fins el turó de Montgat, més enllà del Besòs.

La falla, originada al moment de la fractura del Massís Catalano-Balear, dibuixà el que, a grans trets, havia de ser la costa catalana. En el miocè i el pliocè, damunt del sòcol paleozoic, se sedimentaren dipòsits marins, dels quals són testimonis els turons citats abans. El pla, que des de Collserola va baixant suaument, en el punt de contacte entre Ciutat Vella i l'Eixample, es produeix una ruptura de continuïtat amb la presència d'un salt o esglaó d'uns vint metres, visible a la morfologia urbana. Aquest tall va ser aprofitat per la defensa, recolzant-hi les muralles. De l'esglaó cap al mar hi ha un mantell al·luvial format per les aportacions de les rieres, dels torrents, dels deltes del Llobregat i el Besòs i el corrent litoral.

Així doncs, el Pla es pot dividir en tres sectors: el pla inclinat, els turons arran de mar i el pla de baix, que correspondria a la zona compresa entre l'esglaó i el mar, on se situa la nostre intervenció.

El sector on està situada la intervenció està en un territori ple d'ondulacions produïdes per uns llits sobre elevats pels quals corrien les aigües del torrents i limitats pels seus dics naturals, els quals creixen amb l'aportació dels sediments detrítics. Durant l'època prehistòrica i possiblement durant la formació de Barcino, aquesta zona encara presentava aquest aspecte: zona d'abundants aqüífers i estanys. Els assentaments es situarien entre els interfluvis deprimits que es formen entre una riera i l'altra. De fet la documentació escrita del segle XII ja parlen de l'estany del Cagalell. Aquí anirien a morir les diverses rieres que solcaven aquest sector.

Geològicament hi ha una unitat quaternària (pleistocè i holocè) que cobreix una de terciària. D'època quaternària a l'holocè, on es localitza l'activitat antròpica, es registren nivells d'argila, sorres i graves d'origen torrencial i col·luvial, a part dels estrats superiors que és on es registrava la major presència de restes arqueològiques d'època contemporània i moderna.

4.- CONTEXT HISTÒRIC I ANTECEDENTS ARQUEOLÒGICS

La zona intervinguda se situa al extrem nord-est del barri del Raval. En aquest sector, les primeres notícies a partir d'excavacions arqueològiques referents a l'activitat humana se situen al Neolític Antic. Entorn l'església de Sant Pau del Camp, limitat al nord per la Rambla del Raval i cap a l'est fins el carrer Reina Amàlia, s'ha localitzat una llarga seqüència de poblament que aniria des del el Neolític Antic fins el Bronze Antic, en una extensa àrea, com s'ha vist en diverses intervencions arqueològiques. Respecte al tipus de restes localitzades, es refereixen bàsicament a estructures domèstiques (forats de pal, fons de cabana, llars de foc), d'emmagatzematge (sitges) o d'enterrament. Aquests elements indicarien l'existència d'assentament més o menys estables, de petites comunitats que basarien la seva economia en l'agricultura i la ramaderia, i en l'explotació dels recursos naturals propers, tan terrestres com marins.

Posteriorment, en època romana, aquest sector es converteix en un àrea totalment suburbial respecte al centre urbà de Barcino, situada al Mons Tàber. Per aquest motiu, aquesta zona tindrà un ús preferentment agrícola, com ho demostra l'existència de la vil·la romana de Sant Pau del Camp. Tot i que les restes identificades d'aquesta vil·la es conserven força malament (fonamentacions de pedra seca, sitges, retalls de dòlia pertanyents a la *pars rustica* i una necròpolis) indicarien un assentament destinat clarament a activitats agrícoles i ramaderes. A part d'aquestes restes, tot aquest sector està marcat pel pas de vies d'accés a la ciutat. El carrer Hospital, per exemple, és una fossilització de la antiga via romana d'entrada a la ciutat. Sovint, a banda i banda d'aquestes vies es localitzen enterraments, com s'ha demostrat en nombroses intervencions recents, com per exemple al Mercat de Sant Antoni o a les Drassanes.

Aquest caràcter agrícola continuà en època medieval. Efectivament, tota aquesta àrea tenia un caràcter clarament rural, amb horts, camins i rieres, depenent del centre urbanístic situat a l'antiga ciutat romana. El progressiu creixement urbanístic de la ciutat, ultrapassant els límits de l'antiga muralla romana, obligà a la ciutat ja en època medieval, a finals del segle XIII, en temps de Jaume I, a construir un altre circuit de muralles que tenia com a límit a ponent la Rambla. Aquesta línia defensiva constava de diverses torres de plantes diverses així com d'un potent fossat. Així mateix, per accedir

a la ciutat existien diversos portals, com el de Sant Anna, molt pròxim a la intervenció present. A nivell general, aquesta línia defensiva seguia els següents carrers actuals: La Rambla, Fontanella, Trafalgar, Arc de Triomf, Lluís Companys i Passeig Picasso.

La nova línia defensiva no va incloure la futura zona del Raval tot i que determinà el seu ús i caràcter. En aquest moment s'intentà utilitzar el Raval com a espai per a desplaçar tots aquells oficis o activitats que dins de la ciutat emmurallada podien ser desagradables (prostitució, feines sorolloses, hospitals, cases de misericòrdia i de caritat, presons) Així mateix serà un àrea on s'ubicaran un gran nombre de convents de les noves ordres reformistes. Algunes zones pròximes a la Rambla, com la de Tallers, carrer del Carme, Plaça Pedró i carrer Hospital començaran a urbanitzar-se en aquest moment. A finals del segle XIV, en temps de Pere el Cerimoniós, es va evidenciar la necessitat d'ampliar el recinte emmurallat, moment en que quedaria inclòs dins el recinte la zona del Raval. La construcció d'aquest segon recinte emmurallat finalitzarà al s. XV i seguirà el traçat dels següents carrers actuals: Pelai, Ronda Sant Antoni, Ronda Sant Pau i Paral·lel. En total, ajuntant la primera i la segona muralla medievals, el perímetre emmurallat mesurava 6.240 m. amb una extensió de 218 hectàrees, de les quals dues cinquantenes parts corresponien al Raval.

S'hauria de parlar també que, a partir del s. XV la Rambla es convertirà en un ampli passeig pels barcelonins. Aquest passeig aprofitava el llit d'una riera que efectuava el seu pas per aquest indret, la Riera d'en Malla, llit que fou adequat per la creació del passeig. Degut a la seva amplitud, aquest espai era aprofitat per fer mercats i fires. Al 1443, es desvià per fora de la muralla medieval la riera d'en Malla, ja que en el moment de pluges abundants la riera inundava el passeig. Al segle XVIII es procedirà a l'empedrat de La Rambla.

La zona que ens ocupa, durant els segles XV i XVII continua tenint les mateixes funcions que en època medieval; continua mantenint un baix poblament i nombroses zones desocupades. S'hi establiren alguns oficis com els terrissaires i carnissers, i s'incrementà el nombre d'edificis destinats als servicis ciutadans i sobretot a les institucions religioses. També hi trobem moltes construccions dedicades a beneficència com la Casa de la Convalescència o la Casa dels Infants Orfes entre d'altres.

El procés d'urbanització sistemàtica del Raval s'iniciarà a finals del s. XVIII i es consolidarà amb l'enderrocament de les muralles l'any 1859 permeté l'expansió urbanística cap a l'Eixample i de la indústria cap a la perifèria, de manera que el Raval es convertí en un barri d'habitatges per als més desfavorits, en el que es concentraren gran part dels immigrants arribats amb motiu de les exposicions universals de 1888 i 1929. L'abandonament de les residències senyorials, el trasllat de les indústries a altres llocs de la ciutat o fora d'aquesta, i les diferents onades d'immigració en el decurs del segle XX anaren abocant el Raval cap a la marginalitat que avui encara pateix.

La finca del Rambla 127 on s'han efectuat el treballs actuals, data del 1850, quan Pere Molins, aleshores propietari de la finca, va sol·licitar permís per a construir un edifici d'habitatges, sota la direcció del mestre d'obres Josep Fontserè. La seva façana principal presentava cinc nivells d'alçat (pb + 4p) amb tres obertures en cadascun d'ells.

Intervencions arqueològiques prèvies:

En aquesta zona s'han realitzat vàries intervencions arqueològiques en els últims anys, la majoria amb resultats força pobres pel que respecte a troballes arqueològiques. A continuació només descriurem les intervencions més destacades:

- La intervenció realitzada a La Rambla s/n, dirigida al 1989 per Montserrat Prat (MHCB) i que no presenta memòria arqueològica (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/724>). Intervenció realitzada simultàniament de la Rambla i a la Via Laietana i consistent en el seguiment arqueològic de rases de telefònica que baixaven en alguns punts fins a 2,10 respecte a la nivell actual. En el cas de la Rambla, les rases es van realitzar a banda i nada del carrer, des del Portal de Sant Pau fins a Canaletes. A les Rambles es van localitzar restes de la muralla dels s. XIII-XIV, consistents en trams de murs construïts per amb carreus rectangulars, lligats amb morter. A la Rambla de Canaletes, davant dels núm. 136, 140 i 142, les restes de la muralla apareixien a una cota d' entre 0,60 m. i 1 m. de profunditat respecte el nivell actual. Al número 132 de la Rambla, davant del carrer Santa Anna i del carrer Canuda, es van localitzar dos arcs amb dovelles de pedra a una profunditat de 2,45 m. i 1,70 m. respecte el nivell del carrer. Posteriorment, d'època moderna, es va localitzar, a la Plaça Sant Josep, restes relacionades amb una antiga foneria enderrocada a finals del s. XVIII. Finalment, del s. XIX en diversos trams de la Rambla es va localitzar la claveguera de grans dimensions.

-La intervenció realitzada a La Rambla número 129, dirigida per Júlia Miquel (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/295>), va estar motivada per la reforma de l'edifici a tocar de la present finca. L'únic que es va poder documentar van ser estructures relacionades amb la finca existent en aquest punt des de finals s. XVIII-inicis s. XIX, tals com fonamentacions, clavegueres o fosses sèptiques.

-La intervenció realitzada a La Rambla número 131, dirigida per Toni Juárez Villena al 2008 (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3141>), va estar motivada també per la reforma de l'edifici. Aquí els resultats encara van ser més pobres, ja que el terreny havia estat rebaixat per la construcció d'un gran soterrani contemporani, documentant només un pou del s. XX.

- La intervenció realitzada al carrer Pelai número 58, dirigida per Rebeka García Díez al 2006 (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/437>), va estar motivada també per la reforma de l'edifici. Aquesta intervenció va donar resultats arqueològics més interessants, ja que es va localitzar una seqüència cronològica que va des del s. XV fins època contemporània. El primer moment, del s. XV, estava marcat per l'existència d'un mur de pedra, un altre de maons i una canalització. D'època moderna, es va localitzar un pou i un possible dipòsit. I, finalment, del s. XIX restes relacionades amb la construcció de la finca existent.

- La intervenció realitzada al carrer Pelai número 62, La Rambla 135 dirigida per Jordi Ramos Ruiz al 2013 (<http://cartaarqueologica.bcn.cat/3603>), motivada per la instal·lació d'un servei elèctric, va donar resultats negatius per la poca fondària dels treballs.

5.- PROGRAMA D'ACTUACIÓ I METODOLOGIA

Les tasques arqueològiques han consistit en el seguiment arqueològic de diversos rebaixos efectuats per l'obra per la realització d'un fossat per la instal·lació d'una grua, d'una rasa per introduir un servei de desguàs i de diversos encepats per la construcció de bigues metàl·liques, tots ells executats a la planta baixa de l'edifici. Tots aquests

rebaixos s'han realitzat principalment de manera mecànica, amb una màquina tipus Bobcat puntualment ajudada per dos peons d'obra.

Els rebaixos previstos per l'obra s'han efectuat a la planta baixa de l'edifici. La majoria (Rebaixos 200, 300, 400, 500 i 600) es referien a encepats per la construcció de bigues metàl·liques per la subjecció de les diferents plantes de l'edifici. Es referien generalment a rases que s'eixamplaven als extrems per col·locar l'armadura de ferro entorn els micro pilots. La profunditat que assolien solia ser d'1,20 m., tot i que en algun cas s'ha baixat fins 1,80 respecte al nivell de circulació actual. A part dels encepats, s'ha realitzat un rebaix de 3,70 m. de longitud, 2,80 m. d'amplada i 3,10 m. de profunditat per la instal·lació d'una grua (futur forat d'ascensor), que aprofitava un soterrani. També s'ha realitzat una rasa (Rasa 700) per la introducció d'un servei de desguàs, de 15 m. de longitud, 0,6 m. d'amplada i 0,6 m. de profunditat. I per últim, un rebaix general de la planta baixa de l'edifici de 0,35 m. d'escassa rellevància arqueològica.

La metodologia seguida en aquesta intervenció ha consistit en la documentació estratigràfica a partir del mètode proposat per H.Harris i A.Carandini, assignant un número d'Unitat Estratigràfica (UE) a cadascun dels estrats, estructures, retalls o rebliments que s'han excavat. També s'ha portat a terme una exhaustiva documentació fotogràfica i de planimetria. La documentació gràfica de la intervenció ha estat completada amb un plànol de situació general, un planta general i seccions d'alguns rebaixos. El material arqueològic recuperat s'ha netejat, siglat (sigla: 094-17-número d'UE) i s'ha inventariat. Per últim, s'ha procedit a la corresponent documentació fotogràfica dels treballs realitzats. Aquestes porten el mateix codi de la intervenció (094-17) i, a més, el número d'inventari fotogràfic.

Finalment, ens agradaria comentar que al Rebaix 400 es va localitzar l'estructura UE 410 que s'havia de cobrir per tal de preservar-la del formigó que l'obra volia abocar per finalitzar l'encepat. Per aquest motiu es va realitzar el corresponent informe pel tractament de les restes no extretes. El cobriment es va realitzar un cop protegida l'estructura amb geotèxtil i plàstic, després de que la Direcció General de Patrimoni

Cultural va autoritzar aquest cobriment i va emetre la corresponent resolució¹. Així mateix, s'ha de comentar que al Rebaix 600 continuava aquesta estructura (UE 611) i que, al principi, es van confondre amb l'estructura UE 610, motiu pel qual es va procedir al seu desmuntatge parcial, amb la conformitat oral del Servei d'Arqueologia de Barcelona. Va ser quan es va desmuntar l'estructura que es va poder veure que es tractava de dues estructures diferents.

6.- TASQUES REALITZADES

Els treballs realitzats durant la present intervenció han consistit en el control arqueològic de diversos rebaixos efectuats per l'obra a la planta baixa de l'edifici. Per una part, diversos encepats per la construcció de bigues metàl·liques. Per l'altre, la realització d'un fossat per la instal·lació d'una grua (futur fossat d'ascensor), així com una rasa per un servei de desguàs. Per últim s'ha de comentar que en aquesta planta baixa s'ha realitzat un rebaix general de 0,35 m. per tal de baixar el futur nivell de circulació.

En gran part d'aquests rebaixos no s'han localitzat estructures arqueològiques anteriors a la construcció de la finca actual de mitjans s. XIX, ja que gran part de la planta baixa estava ocupada per soterranis que haurien destruït restes anteriors en el cas de la seva existència. Només en un parell d'encepats (Sectors 400 i 600) s'han localitzat estructures anteriors a l'actual finca, en un punt que no estava afectat per cap soterrani. Igualment, en d'altres encepats, s'ha pogut localitzar estratigrafia anterior a la finca actual.

Per qüestions pràctiques, cada rebaix s'ha individualitzat amb un número (100, 200 i així correlativament). A continuació descriurem cadascun d'aquests rebaixos així com les restes documentades, tant les pertanyents a la finca actual com si són anteriors. Degut a l'escàs interès arqueològic, deixem de banda el rebaix general de 0,35 m. de la planta baixa, degut a l'escàs interès arqueològic (únicament s'ha documentat la preparació del paviment actual i la seva anivellació, amb materials del s. XX). A les conclusions passarem a analitzar conjuntament totes les dades:

¹ R/N 470 K121-NB 2017 /2-20832

-Rebaix 100:

Rebaix relacionat amb la col·locació de la grua per la construcció de l'edifici i que en un futur s'utilitzarà per encabir l'ascensor. Rebaix de planta rectangular de 3,70 m. de longitud, 2,80 m. d'amplada i 3,10 m. de profunditat, des de la cota superior 14,17 msnm. Se situava a tocar del mur que fa de límit nord de la finca actual, a la part central. Gran part d'aquest rebaix aprofitava un soterrani antic (Soterrani 1) de planta quadrangular de 2,35 m. de longitud, 2,06 d'amplada i 3,10 m. de profunditat. Aquest soterrani estava construït a partir de 4 murs (UEs 110, 112, 113, 114) que tancaven els 4 costats, farcint la trinxera constructiva UE 111 necessària per realitzar el soterrani 1. Es tractava de murs de maçoneria, de pedra mitjana i gran unida amb morter gris, de manera general de 0,5 m. d'amplada, excepte el mur nord, de 0,15 m. d'amplada, ja que es recolzava en la fonamentació UE de la finca actual (UE 118). Com a particularitat, comentar que el mur UE 110, que feia de límit sud del soterrani, continuava en direcció oest, depassant els límits del soterrani. Aquest espai soterrat presentava un parell de paviments, l'original UE 115, de rajoles quadrades sense vidrar i que coincidia amb el final del rebaix (a 3,10 m. de la superfície), i el segon (UE 116), de rajoles quadrades vidrades, a 2,40 m. de la superfície, que es recolzava sobre la seva preparació UE 117, de 0,65 m. de potència. Creiem que la construcció d'aquest soterrani seria coetani o posterior a la construcció de la finca actual, per tant, de meitat s. XIX o posterior.

També relacionat amb l'actual finca s'ha localitzat part de la fonamentació (UE 118) del mur nord d'aquesta, fonamentació de maçoneria de pedra, mat. constructiu i morter blanc. A més, s'hauria de comentar la presència del paviment actual UE 101 de rajoles vidrades, de la seva preparació UE 102 de formigó, de 20 cm. de potència i finalment de l'anivellació general de la finca amb material contemporanis UE 103.

La construcció del Soterrani 1, va comportar el rebaix d'estratigrafia que podria ser anterior a la construcció de la finca actual, documentada des de la cota superior 13,27 msnm. Aquesta estratigrafia només va ser rebaixada en un franja de 0,60 m. al límit oest del rebaix i només s'ha pogut documentar en aquest tall, tot i que amb dificultats: per qüestions de seguretat pràcticament no ens podíem apropar al tall ni comprovar el material dels estrats i, a més, degut al morter líquid del micro pilots, tot aquest terreny

es va enfangar i dificultava la correcta identificació de l'estratigrafia. Sembla que aquests estrats (UEs 104, 105, 106, 107, 108) documentats al tall es podrien tractar d'anivellacions antròpiques, d'argila vermellosa, gris o marró, sense que es pugés apreciar gran quantitat de material. Tot el material que s'ha pogut apreciar al tall era ceràmica comuna vidrada, sense poder apreciar grans diferències més. Tot i això no es pot descartar que alguns d'aquests estrats, sobretot els inferiors, siguin nivells de formació natural no aportats per l'home, ja que eren més potents i argilosos, com les UEs 107 i 108.

També tallada pel Soterrani 1 i documentada al tall oest del Rebaix 100 s'hauria de comentar l'estructura indeterminada UE 109, de morter, pedres i mat. constructiu, que s'hauria de relacionar amb la construcció del mur UE 110 del soterrani.

Finalment, s'hauria de comentar l'existència d'un arc (UE 120), tapiat per la fonamentació UE 118 de l'edifici actual. Es tractava d'un arc de mig punt que continuava en direcció est fora dels límits intervinguts. Estava construït a base de maons units amb morter i disposats verticalment i desconeixem de quin tipus de construcció formaria part, tot i que de ben segur era anterior a la finca actual. S'ha documentat una longitud de 0,70 m. i una alçada de 0,30 m., des de la cota superior 12,98 msnm. Sembla que aquest arc es recolzaria en part d'un pilar format per una pedra rectangular de 0,5 m. x 0,35 m., localitzat a la cota superior 12,62 msnm.

Final del Rebaix 300, amb els murs del Soterrani 1 i l'estratigrafia tallada per aquest marcada en vermell

Arc UE 120 i pilar UE 121, a la fonamentació UE 118

-Rebaix 200:

Rebaix corresponent a l'encepat situat a l'oest dins la planta baixa de l'edifici. La planta del rebaix consistia en una rasa allargada de 6,10 m. de longitud, 0,40 d'amplada i 0,90 m. de profunditat des de la cota 14,14 msnm, que als extrems, a tocar dels murs de la finca, s'eixamplava (1,40 m. d'amplada) i es feia més profunda (1,40 m.), per col·locar l'armadura de ferro entorn els micro pilots.

En aquest rebaix també s'ha localitzat el paviment actual (UE 201) de l'edifici, de rajoles vidriades, la seva preparació UE 202, de sorra, argila i ciment, d'un 30 cm. de potència, i l'anivellació UE 203, consistent en aquest punt en una capa de material constructiu i ciment que, a més, podria haver colgat l'existència d'un altre soterrani en aquest punt (Soterrani 3). L'existència d'aquest altre soterrani quedaria demostrada per l'existència del mur UE 206, mur de pedra, material constructiu i morter blanc amb orientació sud-est – nord-oest. Marcaria el límit oest d'un soterrani, ja que presentava cara vista a l'est amb blocs de pedra rectangulars ben tallats. Es localitzava només als dos extrems del Rebaix 200, ja que al centre estava recrescut amb mur de maons i ciment (UE 207). Originalment seria un mur corregut entre els dos murs mitgers de la finca. Presentava una alçada documentada de 1,35 m. des de la cota 14,12 msnm., una longitud total de 5,93 m. i una amplada de 0,48 m.

La trinxera constructiva UE 208 d'aquest mur, en la seva cara oest, tallaria estratigrafia que podria ser anterior a la finca actual. Es tractava de les possibles anivellacions UE 204 i 205, nivells argilosos amb pedres petites i fragments de ceràmica vidrada el primer. Es localitzaven des de la cota 12,82 msnm.

Per últim, comentar que en aquest rebaix s'ha localitzat part del mur mitger de la finca actual, el mur nord, UE 208, de pedra, material constructiu i morter blanc.

-Rebaix 300:

Rebaix corresponent a l'encepat situat al centre de la planta baixa de l'edifici. La planta del rebaix consistia en una rasa allargada de 2,90 m. de longitud, 0,40 d'amplada i 1,20

m. de profunditat des de la cota 14,17 msnm. Aquesta rasa, al nord, connectava amb el Rebaix 100, i al sud, a tocar del mur sud de l'actual finca, s'eixamplava i prenia forma triangular, d'1,35 m. de longitud i 1,95 d'amplada màxima, amb una profunditat d'1,20 m.

En aquest rebaix les dades arqueològiques són d'escassa rellevància. En primer lloc s'ha localitzat la preparació del paviment (UE 301) actual que en aquest punt no es conservava, de sorra i ciment, de 10 cm. de potència. A continuació l'anivellació UE 30, amb material contemporanis (llaunes, plàstics), que colgaria l'existència d'un possible soterrani en aquest punt (Soterrani 3). Finalment, a l'extrem sud del rebaix es va documentar el mur sud de la finca actual, construït amb maons i morter disposats en fileres horitzontals, que continuava baixant per sota del fons del rebaix.

Rebaix 200 amb el mur UE 106

Rebaix 300

Rebaix 400:

Rebaix rectangular corresponent a un encepament a tocar del mur sud de la finca actual, amb les següents mesures: 2,20 m. de longitud, 1,30 m. d'amplada i 1,80 m. de profunditat., des de la cota superior 14,20 msnm, En un punt a tocar de l'estructura UE 410, es va

realitzar un sondeig arqueològic d'1,30 m. de longitud, 0,75 m. d'amplada i 0,40 m. de profunditat des del fons del rebaix.

En aquest rebaix, primerament, s'haurien de comentar els elements relacionats amb la finca actual. En primer lloc, s'ha localitzat la preparació del paviment (UE 401) actual que en aquest punt no es conservava, consistent en una capa de sorra, argila i taques de ciment, de 0,25 m. de potència, que cobria una gran anivellació de sorra i material constructiu, amb materials del s. XX (llaunes, plàstics), d'uns 0,5 m. de potència. Aquest nivell, per la seva part, cobria el nivell UE 404, nivell de sorra amb abundant morter i material constructiu, d'uns 0,35 m. de potència, que segurament estaria relacionat amb la construcció del mur sud de la finca actual (UE 403) i de la seva fonamentació (UE 405). La primera estructura estava construïda amb maons i morter ben disposats en fileres horitzontals, baixant 0,90 m. respecte al nivell d'ús actuals; la segona estava construïda amb pedra irregular, material constructiu i morter, sobresortia 5 cm. respecte al mur anterior i s'ha documentat una alçada de 0,95 m., tot i que continuava baixant per sota del fons del rebaix.

Anterior a la construcció de la finca actual, s'han localitzat tres estrats (UE s 407, 408, 409), tallats per la trinxera constructiva UE 406 de la fonamentació UE 405, i una estructura (UE 410), on es recolzava aquesta fonamentació. Respecte al estrats, els tres colmataven el mur UE 410 i es documentaven des de la cota superior 13,16 msnm. Es referien a nivells d'argila marró o vermella, amb alguna pedra i en el cas de l'estrat UE 409 amb abundant material constructiu. Els estrats UE 407 i 409 presentaven material arqueològic d'època moderna: el primer, escàs, un fragment de ceràmica de reflex metàl·lic; el segon, una mica més, també reflex metàl·lic, blanca i blava de Barcelona i ceràmica vidrada, amb una datació genèrica de s. XVI - inicis s. XVII. També s'ha de dir que aquest últim estrat s'ha excavat parcialment a mà seguint metodologia arqueològica en un petit sondeig realitzat tocar de l'estructura UE 410, seguint les indicacions del Servei d'Arqueologia de Barcelona. En aquest sondeig només s'ha pogut excavar una potència de 40 cm. per qüestions de seguretat, sense esgotar el nivell UE 409 ni veure el final de l'estructura UE 410.

Respecte a l'estructura UE 410 es tractava d'un possible mur amb una orientació nord-oest – sud-est, tot i que és difícil assegurar-la degut a que continua més enllà dels límits

del rebaix. Presenta una tècnica constructiva curiosa, pedres irregulars i material constructiu unit amb morter groguenc i coronat amb grans blocs de pedra rectangulars i ben tallats, dels que només s'han pogut documentar parcialment 2. Desconeixem la seva funcionalitat, tot i que no es pot descartar que es tracti d'un claveguera, on les pedres rectangulars superior podrien ser la coberta i la resta un mur lateral, tot i que no continuava en direcció nord. Estava afectat per una parell de micro pilots efectuats per l'actual obra. Com dèiem, no podem determinar les seves mesures originals perquè continuava fora dels límits del rebaix. Les seves mesures documentades són 1,32 m. de longitud, 0,48 m. d'amplada i 0,95 m. d'alçada, des de la cota superior 13,06 msnm. Respecte a la seva cronologia, no disposem de cap dada respecte al seu moment d'ús, només podem dir que seria anterior al s. XVI-inicis s. XVII per la presència de materials d'aquesta cronologia en els estrats que cobrien aquesta estructura.

Aquest mur es va reblir indefinidament, amb posterioritat a la col·locació d'una capa de geotèxtil i altre de plàstic i la corresponent autorització del Servei d'Arqueologia de Catalunya.

Estructura UE 410 i sondeig manual realitzat al seu voltant

Final del Rebaix 400

-Rebaix 500:

Rebaix amb planta en forma de “T” per la realització d’un encepant a tocar del mur nord de la finca actual, molt a prop del carrer. Les seves mesures eren: 2,15 m. de longitud, entre 1,40 i 0,40 m. d’amplada i 1 m. de profunditat des de la cota 14,22 msnm.

A nivell arqueològic, les dades obtingudes d’aquest rebaix tenen escassa rellevància. Per un costat, es va documentar el paviment actual de rajola vidriada (UE 501) i la fonamentació nord UE 504 de la finca actual, de pedra, material constructiu i morter blanc, de la que s’ha documentat una alçada d’1,20 m. Per una altra, en aquest punt el terreny ja va ser rebaixat per la construcció d’un altre soterrani (Soterrani 3), en ús fins el moment d’inici de les actuals obres. D’aquest soterrani es va documentar part del seu mur sud (UE 502) , de maons i ciment, amb una amplada de 0,40 m., que continuava baixant per sota del fons del rebaix. I també es va documentar parcialment el seu paviment UE 503, de rajoles quadrangulars vidriades.

-Rebaix 600:

Rebaix corresponent a un encepant situat al centre de la planta baixa de l’edifici. La planta del rebaix consistia en una rasa allargada de 6,5 m. de longitud, 0,60 d’amplada i entre 0,40 m. i 1,20 m. de profunditat des de la cota 14,16 msnm, que als extrems, en un cas a tocar del Rebaix 100 i en l’altre a tocar del mur sud de la finca actual, s’eixamplava entre 1,70 i 1,90 m., per col·locar l’armadura de ferro entorn els micro pilots. Comentar que aquest rebaix s’ha fet en diferents fases per qüestions de seguretat estructural. Comentar també que la part central del Rebaix s’ha rebaixat només 0,40, a la alçada del rebaix general de la planta baixa, per tant no s’ha pogut veure la continuació del mur UE 610 en direcció nord.

Els elements arqueològics documentats es diferencien entre els pertanyents a l’actual finca, d’escàs interès, i els que serien anteriors a la seva construcció, de major rellevància. Els primers es referien, com a la resta dels rebaixos, a la preparació del paviment (UE 610) actual que en aquest punt no es conservava, consistent en un nivell de sorra, argila i ciment. Per sota, s’ha localitzat un conjunt d’estructures que formarien part d’un moment d’ús anterior a l’actual, però funcionant amb la finca actual. Es

tractava del paviment de rajoles rectangulars sense vidriar UE 603, de l'envà UE 602, construït amb maons i morter en direcció sud-oest – nord-est i de la preparació (UE 605) del paviment anterior, consistent en una capa de morter de 2-3 cm. de gruix. De l'envà s'ha documentat una longitud d'1,30 m., una amplada de 0,16 m. i una alçada de 0,11 m. des de la cota superior 13,76 msnm. Respecte el paviment, s'ha documentat una longitud d'1,30 m., una amplada de 0,50 m. i una alçada de 0,03 m. des de la cota superior 13,72 msnm. Els dos elements depassaven els límits intervinguts. L'anivellació UE 606, de sorra, pedra, argila i materials contemporanis, de 0,5 m. de potència, estaria relacionada amb la construcció d'aquestes restes.

Si continuem amb els elements pertanyents a la finca actual, s'hauria de comentar que a l'extrem nord del rebaix s'han documentat un parell de murs relacionats segurament amb el Soterrani 2, que en aquest punt estava completament colgat per l'estrat UE 616 aportat per l'actual obra. Es tractava dels murs UE 614 i 615, el primer feia de límit oest del Soterrani 2 i est del Soterrani 1, el segon era el límit sud del Soterrani 2. Tots dos estaven construïts amb pedra irregular i morter gris, feien una amplada d'entre 0,4 i 0,5 m., depassaven els límits intervinguts, tant a nivell de longitud com d'alçada. Les seves cotes superiors eren 13,92 i 13,97 msnm respectivament.

Envà UE 602 i paviment de rajola UE 603

Murs UE 614 i 615 del Soterrani 2

Per últim, hauríem de comentar el mur sud de la finca (UE 604), construït amb maons i morter ben disposats en fileres horitzontals, baixant 0,90 m. de profunditat, la seva fonamentació UE 612, de pedra irregular, mat. constructiu i morter blanc, que sobresortia 0,05 m. respecte al mur i de la que s'ha documentat una alçada de 0,35 m.

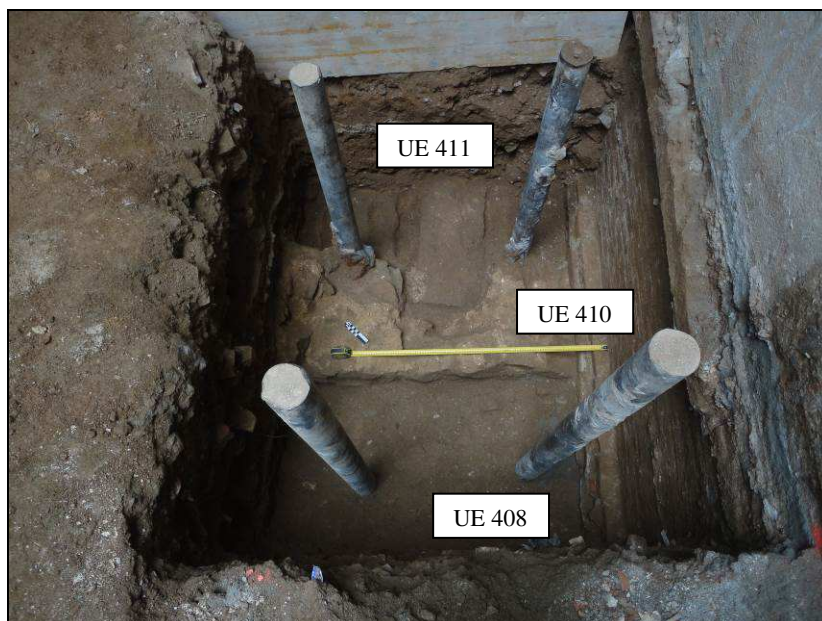
Relacionats amb la construcció d'aquests dos elements, es va identificar l'estrat UE 607, de sorra i abundant morter i mat. constructiu., amb una potència de 0,35 m.

D'altra banda, s'han documentat altres tipus de restes, estratigràficament anteriors a la finca actual, ja que, en el cas d'un estrat estava tallat per la trinxera constructiva UE 613 de la fonamentació UE 612 de la finca actual i en el cas de les estructures, aquesta fonamentació es recolzava a sobre d'elles. Si parlem de l'estrat UE 608 s'ha de dir que era la continuació de l'estrat UE 407 localitzat al Rebaix 400. Aquest nivell, localitzat a partir de la cota superior 13,16 msnm, colmatava les estructures que comentarem a continuació. Era un nivell d'argila marró amb material ceràmic de finals s. XVII – inicis s. XVIII (Blanca i Blava Catalana de la Ditada, Blanca i Blava Catalana de Poblet).

La primera estructura anterior a la finca actual de la que caldria parlar seria el mur UE 610, amb una orientació nord-oest – sud-est, que depassava els límits del rebaix. Estava construït amb pedra irregular mitjana, material constructiu i morter groguenc, amb les pedres ben tallades a les dues cares. Podria correspondre a un mur mitger d'una construcció anterior, tot i que es difícil assegurar-ho per l'escàs tram documentat. El mur es conservava a major alçada al centre del rebaix segurament per què va ser parcialment escapçat per la construcció de la fonamentació UE 612. Les seves mesures documentades eren 2,32. de longitud, 0,52 m. d'amplada i 0,28 m. d'alçada, des de la cota superior 13,22 msnm. A nivell cronològic, seria anterior a finals del s. XVII – inicis s. XVIII al estar cobert per la UE 608. Finalment, s'ha de dir que s'ha desmuntat parcialment ja que, al principi, es va confondre amb l'estructura UE 411.

Aquest mur UE 610 es recolzava clarament en la següent i última estructura, la UE 611, continuació en direcció oest de l'estructura UE 410. En aquest rebaix s'ha documentat només la continuació de les dues pedres allargades que coronaven l'estructura, no s'ha pogut veure com baixava el mur ja que aquest rebaix baixava menys que el Rebaix 400. En total, ajuntant els dos rebaixos, veiem com cadascuna d'aquestes pedres mesuraria entorn 1,20 m. de longitud, 0,30 d'amplada i 0,25 m. de gruix, des de la cota superior 13,05 msnm. Com s'ha dit abans, podrien ser les pedres de coberta d'una claveguera, tot i que no ho podem assegurar per l'escàs espai intervingut. S'han cobert amb geotèxtil i plàstic, seguint el mateix procediment que al rebaix 400.

Estructures UE 610 i 611 i estrat UE 608 al Rebaix 600

-Rasa 700:

Rasa allargada en direcció est – oest, des de l'entrada de la finca fins més enllà de la meitat d'aquesta, per la introducció d'un servei de desguàs. Les seves mesures eren: 15 m. de longitud, ,60 m. d'amplada i 0,6 - 0,30 m. de profunditat des de la cota 14,23 msnm.

No s'ha localitzat cap estructura arqueològica, ja que únicament s'ha pogut localitzar la preparació del paviment actual (UE 701) i la seva anivellació (UE 702), d'escàs interès.

Rasa 700

7.- CONCLUSIONS

La intervenció arqueològica portada a terme a La Rambla número 127 ha donat resultats positius en quant la documentació de restes arqueològiques. Els treballs han consistit en el seguiment arqueològic dels rebaixos previstos per l'obra per la reforma integral de l'edifici. De manera general, els treballs arqueològics s'han cenyit a l'espai delimitat pel projecte d'obra, tot i que en alguns casos les restes depassaven l'espai intervingut. En total s'ha intervingut en una àrea de 32 m².

Els rebaixos previstos per l'obra s'han efectuat a la planta baixa de l'edifici. La majoria (Rebaixos 200, 300, 400, 500 i 600) es referien a encepats per la construcció de bigues metàl·liques per la subjecció de les diferents plantes de l'edifici. Es referien generalment a rases que s'eixamplaven als extrems per col·locar l'armadura de ferro entorn els micro pilots. La profunditat que assolien solia ser d'1,20 m., tot i que en algun cas s'ha baixat fins 1,80 respecte al nivell de circulació actual. A part dels encepats, s'ha realitzat un rebaix de 3,70 m. de longitud, 2,80 m. d'amplada i 3,10 m. de profunditat per la instal·lació d'una grua (futur forat d'ascensor), que aprofitava un soterrani. També s'ha realitzat una rasa (Rasa 700) per la introducció d'un servei de desguàs, de 15 m. de longitud, 0,6 m. d'amplada i 0,6 m. de profunditat. I per últim, un rebaix general de la planta baixa de l'edifici de 0,35 m. d'escassa rellevància arqueològica.

A nivell general podem dir que una part important de la planta baixa d'aquest edifici estava ocupada per soterranis de diferents mesures i profunditats, alguns en ús fins el moment d'inici de l'actual obra, d'altres colgats fa poc anys. La realització d'aquests soterranis hauria destruït l'existència de restes arqueològiques més antigues, en el cas de la seva existència.

Una vegada comentat aquests aspectes previs, passarem a parlar les restes documentades durant l'actual intervenció. En aquest sentit s'hauria de diferenciar clarament entre les restes anteriors a la construcció de la finca actual, de major interès arqueològic, i les relacionades amb la finca actual, construïda a mitjans del s. XIX, de menor rellevància.

En primer lloc, doncs, parlarem de les restes anteriors a la construcció actual. Bàsicament es referien a estrats d'anivellació i de possible formació natural i a tres estructures. Respecte als estrats s'han detectat principalment al tall oest del Rebaix 100, a partir de la cota 13,20 i fins el fons del rebaix, a 11,05 msnm. Els tres primers nivells semblaven anivellacions antròpiques, mentre que els dos estrats inferiors podrien haver siguts nivells de formació natural, d'argila amb alguna pedra. És difícil corroborar aquestes dades degut a les dificultats que ens en trobat en aquest punt i que ja hem relatat a l'apartat anterior. Igualment, respecte a la cronologia, poques dades podem donar. En tots els estrats s'ha apreciat la presència de material ceràmic vidrat, sense poder distingir al tall cap altre producció. Als rebaixos 200, 400 i 600, també s'han localitzat nivells previs a la finca, destacant els dos últims, amb nivells que colmataven les dues estructures arqueològiques de les que parlarem a continuació. Aquests nivells podrien haver siguts nivells antròpics d'època moderna (Blanca i Blava de Barcelona i reflex metàl·lic en un, Ditada i Poblet en un altre) de regularització del terreny.

Respecte a les estructures, en un cas sembla que es tractaria d'un mur mitger d'una construcció anterior a la finca actual, seguint la mateixa orientació que la xarxa urbana actual, que quedaria inutilitzat i cobert a finals del s. XVII – inicis s. XVIII. Estava construït amb pedra, material constructiu i morter groguenc, amb les pedres ben tallades a les dues cares. S'ha localitzat al Rebaix 600 i es recolzava sobre la segona estructura.

L'altra estructura, documentada parcialment en el Rebaix 400 i 600. presentava més problemes alhora d'esbrinar la seva funcionalitat. Estava coronada per dues pedres allargades i ben tallades que es recolzaven en un mur de pedra irregular, material constructiu i morter groguenc. L'estructura continuava en direcció sud, fora dels límits intervinguts, però no en direcció nord, i no semblava que estigués arrasada, sinó que començaria aquí. A nivell constructiu podria tractar-se d'una claveguera, amb la coberta i un mur lateral, tot i que el fet de no continuar en direcció nord posa en dubte aquesta hipòtesi. A nivell cronològic, el nivell més antic que se li lliurava, presentava materials del segle XVI – inicis s. XVII (Reflex metàl·lic, Blanca i Blava de Barcelona), per la qual cosa seria més antiga, però desconeixem el seu moment constructiu al no localitzar estratigrafia anterior.

Per últim, s'hauria d'esmentar part de l'arc de mig punt localitzat al Rebaix 100, tapiat per una de les fonamentacions de la finca actual. Estava construït amb maons i morter i es recolzava en el que podria ser part d'un pilar de pedra. Continuava fora del rebaix. Desconeixem de quin tipus de construcció formaria part, si domèstica o d'algun servei (una claveguera, per exemple).

El que posen de manifest totes aquestes restes és l'existència, sense cap dubte, de construccions anteriors a la finca actual. En aquest sentit, ens agradaria situar històricament tot aquest sector de la ciutat, encara que sigui breument. Des d'època medieval es té constància del pas de la riera d'En Malla pel traçat que actualment segueix La Rambla (Colombo, Riba, 2009). Entre finals del s. XIII i el s. XIV es construeix la primera muralla medieval de Barcelona, que justament aprofitava la llera est d'aquesta riera (Colombo, Riba, 2009). Entre 1362 i 1366 es va construir una gran claveguera en el curs de la riera d'en Malla, just a fora de la muralla, degut a problemes d'al·luvionament a la zona de la Boqueria. Primer es construeix una rasa de 2-2,5 m. de profunditat, després, degut a la inestabilitat de la rasa, es construeix una volta amb coberta de pedra sobre uns paraments de pedra picada (Colombo, Riba, 2009). Finalment, el 1447, després d'una greu inundació, es va recorre a desviar la riera fora de l'espai emmurallat, fet determinant en el naixement de La Rambla com un passeig pels ciutadans que aprofitava l'antiga llera de la riera (Colombo, Riba, 2009). En aquest sentit, no es pot descartar que els nivells de formació natural localitzats al Rebaix 100 poguessin ser nivells aportats per la riera d'En Malla, abans del seu desviament.

A la banda oest del Rambla, l'actual Raval, tancat al segle XV per la segona muralla, es començarà a edificar i urbanitzar des de finals de l'Edat Mitjana, tot i que no serà fins a inicis del període contemporani que la urbanització es farà de manera sistemàtica a tot el barri. Sembla que una de les primeres parts urbanitzades del Raval, ja al s. XV, serà aquesta sector alt de la Rambla entorn al carrer Tallers (Garcia, Guàrdia, 1986), amb la construcció de tallers i edificacions. Sembla que durant el s. XVI i XVII aquest tram de la Rambla va allotjar edificis destinats a l'ensenyança (l'Estudi General, el Col·legi de Cordelles i el Col·legi de Betlem). D'aquesta manera, les restes localitzades durant la present intervenció anterior a la finca de mitjans del s. XIX, podrien formar part d'alguna d'aquestes construccions i amb aquesta cronologia entre el final de l'Edat Mitjana i l'Època Moderna (Arranz, 2003). La Rambla durant tot aquest període serà un

dels principals passejos de la ciutat on, a més, s'instal·laven mercats i fires. A inicis del s. XVIII es plantaran els primers arbres i a finals d'aquest segle es va urbanitzar i regularitzar tot el traçat de la Rambla, procés paral·lel a l'enderrocament de la muralla que finalitzà a mitjans del s. XIX (Arranz, 2003).

Respecte a les restes relacionades amb l'actual finca, s'ha de comentar primer de tot que la seva construcció data de 1850, quan Pere Molins, en aquell moment propietari de la finca, va sol·licitar permís per a construir un edifici d'habitatges. Els treballs van estar dirigits del mestre d'obres Josep Fontserè i la seva façana principal presentava cinc nivells d'alçat (<http://cartaarqueologica.bcn.cat>). Pertanyents a aquest moment inicial, en alguns del rebaixos dels encepats i al rebaix per la grua, s'han documentat les fonamentacions nord i sud de la finca, construïdes amb pedra, morter i material constructiu i amb una fondària superior als 3,10 m. També en algun punt s'ha pogut veure part dels murs, construïts a base de filades horitzontals de maons units amb morter.

Sense que puguem saber exactament si serien d'aquest moment inicial o posterior, s'han localitzat fins a tres soterranis a la planta baixa de l'actual edificació. El soterrani 1 i 2 estaven en ús fins el moment d'inici de l'obra, el soterrani 3 hauria estat colgat recentment amb runa. Tots aquests soterranis estaven fets amb murs de maçoneria i d'alguns s'han documentat el seus paviments de rajoles. El Soterrani 1 és l'únic que s'ha pogut documentar totalment. Era de planta quadrangular de 2,35 m. de longitud, 2,06 d'amplada i 3,10 m. de profunditat. El soterrani 2 tindria una profunditat d'entorn 1,15 m. i del soterrani 3 desconeixem la seva profunditat. El cas és que la construcció d'aquests soterranis hauria destruït l'existència de restes en el cas de la seva existència, almenys fins la cota inferior d'aquests soterranis.

Per últim, en el Rebaix 600 es va documentar part d'un paviment de rajola i un envà que haurien funcionat en un moment indeterminat entre la construcció de la finca i la segona meitat del s. XX. Aquestes restes estaven colmatades per la preparació del paviment actual de rajola vidrada i a vegades una anivellació, amb materials de la segona meitat del s. XX, documentades a la planta baixa de l'edifici, excepte on encara estaven en ús els soterranis.

8. BIBLIOGRAFIA

- <http://cartaarqueologica.bcn.cat/> (Web de l'Ajuntament de Barcelona)

- AISA, F.; VIDAL, M. (2006): *El Raval. Un espai al marge*. Ed. Base. Barcelona.

- ARRANZ, M. (2003): *La Rambla de Barcelona. Estudi d'història urbana*. Rafael Dalmau Editor, Barcelona

- COLOMBO, F.; RIBA, O. (2009): *Barcelona: la Ciutat Vella i el Poblenou. Assaig de geologia urbana*. Institut d'Estudis Catalans. Barcelona.

- GARCIA, A.; GUÀRDIA, M. (1986): *Espai i societat a la Barcelona pre-industrial*. Edicions de la Magrana, Institut Municipal d'Història, Ajuntament de Barcelona. Barcelona.

- GARCÍA, R. (2006): *Memòria de la intervenció arqueològica al Carrer de Pelai, 58*. Inèdita.

- LLORENS, J. (1989): *Ceràmica catalana de reflex metàl·lic. Segles XV al XVII*. Ed. F. Llorens S. A. Barcelona.

- MEDINA, E.; SANTANACH, L. (2011) "La intervenció arqueològica efectuada a l'estació del Liceu de la línia 3 dels FMB (Rambla-Pla de la Boqueria, districte de Ciutat Vella, Barcelona). Muralla i desenvolupament urbà a l'exterior del primer recinte fortificat medieval de Barcelona", *IV Congrés d'Arqueologia Medieval i Moderna a Catalunya* (Tarragona, 10-13 de juny de 2010), vol. I, Ajuntament de Tarragona i ACRAM, pp. 385-392.

- PARERA, M. (1997). "Materials per a l'estudi de la ceràmica de Barcelona decorada en blau (segles XIV-XVI)", *Transferències i comerç de ceràmica a l'Europa mediterrània: (segles XIV-XVII)*. Ed. Institut d'Estudis Baleàrics. Palma de Mallorca. : 125-145.

Memòria de la intervenció arqueològica a La Rambla, 127. Districte de Ciutat Vella .Barcelona (Barcelonès). Codi: 094/17

-SOBREQUÉS I CALLICÓ, J. (Dir.) (1992). *Història de Barcelona*. Volum 3, La ciutat consolidada. Ed. Ajuntament de Barcelona i Enciclopèdia Catalana. Barcelona.

ANNEX 1

FITXES UNITATS ESTRATIGRÀFIQUES

Llegenda:

Estructura

- Estrat
- △ Negatiu

□ U.E.: 101

Sector: Rebaix 100

Definició: Paviment

Relacions físiques:

Igual a: 201, 501

S'adossa a : 102, 118

Interpretació: Paviment actual de la planta baixa de l'edifici, fet de rajoles vidrades.

Cronologia: Finals s. XX – inicis s. XXI

□ U.E.: 102

Sector: Rebaix 100

Definició: Preparació de paviment

Relacions físiques:

Igual a: 202, 301, 401, 601, 701

Se li adossa: 101

S'adossa a : 103, 109, 110, 118

Interpretació: preparació del paviment UE 101 consistent en una capa de formigó d'uns 20 cm. de potència.

Cronologia: s. XX

○ U.E.: 103

Sector: Rebaix 100

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Igual: 103, 402, 702

Se li adossa: 102

Cobreix : 104

Lliura a: 109, 118

Interpretació: possible anivellació relacionat amb la construcció de la finca actual. Nivell d'argila marró d'uns 60 cm. de potència, amb presència de material contemporani (llaunes, vidre, etc.).

Cronologia: s. XIX - XX

○ U.E.: 104

Sector: Rebaix 100

Definició: Anivellació.

Relacions físiques:

Se li adossa: 109

Cobert per: 103

Cobreix: 105

Tallat per: 119

Interpretació: possible anivellació antròpica anterior a la finca actual. Nivell de sorra marró amb presència de material ceràmic vidrat, d'uns 30 cm. de potència.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

○ U.E.: 105

Sector: Rebaix 100

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Se li adossa: 109

Cobert per: 104

Cobreix: 106

Tallat per: 119

Interpretació: possible anivellació antròpica anterior a la finca actual. Nivell d'argila marró força net amb presència de material ceràmic vidrat, d'uns 30 cm. de potència.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

○ U.E.: 106

Sector: Rebaix 100

Definició: Anivellació.

Relacions físiques:

Se li adossa: 109

Cobert per: 105

Cobreix: 107

Tallat per: 119

Interpretació: possible anivellació antròpica anterior a la finca actual. Nivell d'argila vermella força neta amb presència de material ceràmic vidrat, d'uns 15 cm. de potència.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

○ U.E.: 107

Sector: Rebaix 100

Definició: Formació natural.

Relacions físiques:

Tallat per: 111, 119

Cobert per: 106

Cobreix: 108

Interpretació: possible nivell de formació natural previ a la finca actual. Nivell d'argila gris amb força carbons, amb presència de material ceràmic vidrat, d'uns 40 cm. de potència.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

○ U.E.: 108

Sector: Rebaix 100

Definició: Formació natural.

Relacions físiques:

Tallat per: 111, 119

Cobert per: 107

Interpretació: possible nivell de formació natural previ a la finca actual. Nivell d'argila marró amb presència d'alguna pedra i de material ceràmic vidrat, d'uns 70 cm. de

potència, tot i que no s'ha rebaixat totalment, ja que correspon al final del Rebaix 100.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

□ U.E.: 109

Sector: Rebaix 100

Definició: Estructura indeterminada

Relacions físiques:

S'adossa a : 104, 105, 106, 110

Se li lliura: 103

Se li adossa: 102

Interpretació: Estructura indeterminada de pedra, morter i material constructiu, més o menys compacte, localitzada al perfil oest del Rebaix 100. Podria relacionar-se amb la construcció del mur UE 110. Presenta una amplada d'1,30 m. i una alçada d'1,20 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

□ U.E.: 110

Sector: Rebaix 100

Definició: Mur

Relacions físiques:

Farceix: 111

Se li adossa: 109, 102, 112, 115, 116

Se li lliura: 117

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter gris amb orientació sud-oest – nord-est, que fa de límit sud del Soterrani 1. Presenta cara vista amb blocs de pedra rectangulars a la cara nord. Continua en direcció oest fora dels límits del soterrani. Presenta una amplada de 0,5 m., una longitud documentada de 3,70 m. i una alçada documentada de 2,80 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

△ U.E.: 111

Sector: Rebaix 100

Definició: Trinxera constructiva

Relacions físiques:

Farcit per: 110, 112, 113, 114

Talla: 107, 108

Interpretació: trinxera constructiva del mur UE 111 i del Soterrani 1

Cronologia: posterior meitat s. XIX

□ U.E.: 112

Sector: Rebaix 100

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 614

Farceix: 111

S'adossa: 110, 114

Se li adossa: 115, 116

Se li lliura: 117

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter gris amb orientació sud-est – nord-oest, que fa de límit est del Soterrani 1. Presenta cara vista amb blocs de pedra rectangulars a la cara oest. Presenta una longitud de 2,06 m. i una alçada documentada de 2,65 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

U.E.: 113

Sector: Rebaix 100

Definició: Mur

Relacions físiques:

Farceix: 111

S'adossa: 110, 114

Se li adossa: 115, 116

Se li lliura: 117

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter gris amb orientació sud-est – nord-oest, que fa de límit oest del Soterrani 1. Presenta cara vista amb blocs de pedra rectangulars a la cara est. Presenta una longitud de 2,05 m., una amplada de 0,5 m. i una alçada documentada de 2,65 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

U.E.: 114

Sector: Rebaix 100

Definició: Mur

Relacions físiques:

Farceix: 111

S'adossa: 118

Se li adossa: 115, 116, 112, 113

Se li lliura: 117

Interpretació: mur de maons i morter gris amb orientació sud-oest – nord-est, que fa de límit nord del Soterrani 1. Presenta una longitud de 2,35 m., una amplada de 0,15 m. i una alçada documentada de 2,65 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

U.E.: 115

Sector: Rebaix 100

Definició: Paviment

Relacions físiques:

S'adossa: 10, 112, 113, 114

Cobert per: 117

Interpretació: primer paviment del Soterrani 1, consistent en rajoles quadrades sense vidriar.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

U.E.: 116

Sector: Rebaix 100

Definició: Paviment

Relacions físiques:

S'adossa: 110, 112, 113, 114, 117

Interpretació: segon paviment del Soterrani 1, consistent en rajoles quadrades vidriades.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

○ U.E.: 117

Sector: Rebaix 100

Definició: preparació de paviment.

Relacions físiques:

Se li adossa: 116

Cobreix: 115

Lliura a: 110, 112, 113, 114

Interpretació: preparació del paviment UE 116, consistent en una capa d'argila i sorra compactada, de 0,65 m. d'alçada.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

□ U.E.: 118

Sector: Rebaix 100

Definició: fonamentació

Relacions físiques:

Igual: 209, 504

Farceix: 119

S'adossa: 120, 121

Se li adossa: 114, 101, 102,

Se li lliura: 103

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter blanc amb orientació sud-oest – nord-est, que fa de límit nord de la finca actual. Presenta una alçada documentada de 3,10 m.

Cronologia: meitat s. XIX

△ U.E.: 119

Sector: Rebaix 100

Definició: Trinxera de fonamentació

Relacions físiques:

Farcit per: 118

Talla: 104, 105, 106, 107, 108

Interpretació: trinxera de la fonamentació UE 118

Cronologia: meitat s. XIX

□ U.E.: 120

Sector: Rebaix 100

Definició: Arc

Relacions físiques:

S'adossa: 121

Se li adossa: 118

Interpretació: possibles restes d'un arc de mig punt localitzat parcialment a la fonamentació UE 118. Continua en direcció est fora dels límits intervinguts. Construït a base de maons units amb morter i disposats verticalment. Tapiat per la fonamentació UE 118. Desconeixem de quin tipus de construcció formaria part. S'ha localitzat una longitud de 0,70 m. i una alçada de 0,30 m.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

U.E.: 121

Sector: Rebaix 100

Definició: Pilar

Relacions físiques:

Se li adossa: 118, 121

Interpretació: possibles restes d'un pilar de l'arc UE 120, format per una pedra rectangular de 0,5 x 0,35 m.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

U.E.: 201

Sector: Rebaix 200

Definició: Paviment

Relacions físiques:

Igual a: 101, 501

S'adossa a : 202, 209

Interpretació: Paviment actual de la planta baixa de l'edifici, fet de rajoles vidrades.

Cronologia: Finals s. XX – inicis s. XXI

U.E.: 202

Sector: Rebaix 200

Definició: Preparació de paviment

Relacions físiques:

Igual a: 102, 301, 401, 601, 701

Se li adossa: 201

Lliura a: 209

Cobreix: 203, 204, 206, 207

Interpretació: preparació del paviment UE 201 consistent en una capa de sorra, argila i ciment d'uns 30 cm.

Cronologia: s. XX

U.E.: 203

Sector: Rebaix 200

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Igual a: 302,

Lliura a: 206, 207, 209

Cobert per: 202

Interpretació: anivellació per tal de pujat el nivell de circulació fins a l'actual, localitzat a la banda est del mur UE 206. Nivell molt barrejat de sorra, ciment, material constructiu i materials del s. XX (llaunes, plàstic) que, a més, colgaria la possible existència d'un soterrani en aquest punt. Presenta una potència documentada de 0,95 m., tot i que continua baixant per sota dels límits del Rebaix 200.

Cronologia: s. XX

○ U.E.: 204

Sector: Rebaix 200

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Cobert per: 202

Tallat per: 208

Cobreix: 205

Interpretació: possible anivellació prèvia a la construcció de l'actual finca. Nivell d'argila taronja, pedres petites i algun fragment de ceràmica vidrada. Presenta una potència de 0,55 m. Només es localitza a la cara oest del mur UE 206.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

○ U.E.: 205

Sector: Rebaix 200

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Cobert per: 204

Tallat per: 208

Interpretació: possible anivellació prèvia a la construcció de l'actual finca. Nivell d'argila gris, amb pedres mitjanes, sense presència de material arqueològic. Presenta una potència documentada de 0,40 m., tot i que continua per sota de la cota inferior deixada al Rebaix 200. Només es localitza a la cara oest del mur UE 206.

Cronologia: anterior meitat s. XIX

□ U.E.: 206

Sector: Rebaix 200

Definició: mur

Relacions físiques:

Se li adossa: 207

Farceix: 208

S'adossa en: 209

Cobert per: 202

Se li lliura: 203

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter blanc amb orientació sud-est – nord-oest. Marcaria el límit oest d'un soterrani, ja que presenta cara vista a l'est amb blocs de pedra rectangulars ben tallats. Es localitza només als dos extrems del Rebaix 200, ja que al centre està recrescut amb mur de maons i ciment. Originalment seria un mur corregut entre els dos murs mitgers de la finca. Presenta una alçada documentada de 1,35 m., una longitud total de 5,93 m. i una amplada de 0,48 m.

Cronologia: meitat s. XIX

□ U.E.: 207

Sector: Rebaix 200

Definició: mur

Relacions físiques:

S'adossa en: 206

Cobert per: 202

Se li lliura: 203

Interpretació: recreixement del mur UE 206 consistent en filades horitzontals de maons units amb ciment. Presenta una longitud de 3,80 m., una amplada de 0,48 m. i una alçada de 0,60 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

△ U.E.: 208

Sector: Rebaix 200

Definició: Trinxera constructiva

Relacions físiques:

Farcit per: 206

Talla: 204, 205

Interpretació: trinxera del mur UE 206

Cronologia: meitat s. XIX

□ U.E.: 209

Sector: Rebaix 200

Definició: fonamentació

Relacions físiques:

Igual: 118, 504

Se li adossa: 206

Se li lliura: 203

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter blanc amb orientació sud-oest – nord-est, que fa de límit nord de la finca actual. Presenta una alçada documentada de 1,30 m.

Cronologia: meitat s. XIX

○ U.E.: 301

Sector: Rebaix 300

Definició: Preparació de paviment

Relacions físiques:

Igual a: 102, 202, 401, 601, 701

Cobreix: 302

Lliura a: 303

Interpretació: preparació del paviment actual (que en aquest punt ja s'havia extret), consistent en una capa d'uns 10 cm. de sorra, argila i taques de ciment.

Cronologia: s. XX

U.E.: 302

Sector: Rebaix 300

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Igual a: 203

Lliura a: 303

Cobert per: 301

Interpretació: anivellació per tal de pujar el nivell de circulació fins a l'actual. Nivell molt barrejat de sorra, ciment, material constructiu i materials del s. XX (llaunes, plàstic) que, a més colgaria la possible existència d'un soterrani en aquest punt. Presenta una potència documentada de 1,10 m., tot i que continua baixant per sota dels límits del Rebaix 300.

Cronologia: s. XX

U.E.: 303

Sector: Rebaix 300

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 403, 604

Se li lliura: 301, 302

Interpretació: mur sud de la finca actual. Mur construït amb maons i morter, que presenta cara vista. Orientació: sud-oest – nord-est. Desconeixem les seves mesures, tot i que al present rebaix s'ha localitzat una alçada d'entorn 1,20 m.

Cronologia: mitjans s. XIX.

U.E.: 401

Sector: Rebaix 400

Definició: Preparació de paviment

Relacions físiques:

Igual a: 102, 202, 301, 601, 701

Cobreix: 402

Lliura a: 403

Interpretació: preparació del paviment actual (que en aquest punt ja s'havia extret), consistent en una capa d'uns 25 cm. de sorra, argila i taques de ciment.

Cronologia: s. XX

U.E.: 402

Sector: Rebaix 400

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Igual: 103, 606, 702

Cobert per: 401

Cobreix: 404

Lliura a: 403

Interpretació: anivellació per tal de pujar el nivell de circulació per la preparació de

paviment UE 401. Potent nivell de sorra i material constructiu d'uns 0,5 m. amb materials del s. XX (plàstic, llaunes, etc.)

Cronologia: s. XX

U.E.: 403

Sector: Rebaix 400

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 303, 604

S'adossa: 405

Se li lliura: 401, 402

Interpretació: mur sud de la finca actual. Mur construït amb maons i morter, que presenta cara vista. Orientació: sud-oest – nord-est. Desconeixem les seves mesures, tot i que al present rebaix s'ha localitzat una alçada d'entorn 0,90 m.

Cronologia: mitjans s. XIX.

U.E.: 404

Sector: Rebaix 400

Definició: Nivell constructiu

Relacions físiques:

Cobert per: 402

Cobreix: 407

Lliura a: 405

Interpretació: Nivell relacionat amb la construcció de la fonamentació UE 405 i el mur UE 403. Nivell amb sorra i força morter i material constructiu, amb una potència d'entorn 0,35 m.

Cronologia: mitjans s. XIX

U.E.: 405

Sector: Rebaix 400

Definició: fonamentació

Relacions físiques:

Igual: 612

Se li adossa: 403

Se li lliura: 404

Farceix: 406

S'adossa: 410

Interpretació: fonamentació del mur UE 403. Construïda amb pedra, material constructiu i morter. Orientació: sud-oest – nord-est. Desconeixem les seves mesures, tot i que al present rebaix s'ha localitzat una alçada d'entorn 0,95 m. Sobresurt una mica respecte al mur UE 403.

Cronologia: mitjans s. XIX

U.E.: 406

Sector: Rebaix 400

Definició: Trinxera de fonamentació

Relacions físiques:

Igual: 613

Farcit per: 405

Talla: 407, 408, 409

Interpretació: trinxera de la fonamentació UE 405

Cronologia: meitat s. XIX

○ **U.E.:** 407

Sector: Rebaix 400

Definició: Nivell de colmatació

Relacions físiques:

Igual: 608

Cobert per: 404

Cobreix: 408, 410

Tallat per: 406

Interpretació: Nivell de colmatació del mur UE 410. Nivell d'argila marró amb algun carbó i escàs material ceràmic (Reflex metàl·lic). Té una potència d'uns 0,15 m.

Cronologia: inicis s. XVIII?

○ **U.E.:** 408

Sector: Rebaix 400

Definició: Nivell de colmatació

Relacions físiques:

Cobert per: 407

Cobreix: 409, 410

Tallat per: 406

Interpretació: Nivell de colmatació d'argila vermellosa força neta sense presència de material arqueològic. Té una potència d'uns 0,12 m.

Cronologia: Moderna

○ **U.E.:** 409

Sector: Rebaix 400

Definició: Nivell de colmatació

Relacions físiques:

Cobert per: 408

Tallat per: 406

Lliura a: 410

Interpretació: Nivell de colmatació d'argila marró, sorra, alguna pedra petita i força material constructiu. Presentava material ceràmic (Reflex metàl·lic, Blanca i Blava de Barcelona, comuna vidrada). S'ha excavat a ma en un sondeig entorn al mur UE 410, tot i que no s'ha pogut esgotar per qüestions de seguretat. Nivell de gran potència del que s'ha pogut documentar 0,8 m. d'alçada.

Cronologia: s. XVI – inicis s. XVII

U.E.: 410

Sector: Rebaix 400

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 611

Se li adossa: 405

Se li lliura: 409

Cobert per: 407, 408

Interpretació: mur amb una orientació nord-oest – sud-est, tot i que és difícil assegurar-la degut a que continua més enllà dels límits del rebaix. Igualment, això fa que no puguem determinar les seves mesures originals. Presenta una tècnica constructiva curiosa, pedres irregulars i material constructiu unit amb morter groguenc i coronat amb grans blocs de pedra rectangulars i ben tallats, dels que només s'han pogut documentar parcialment 2. Desconeixem la seva funcionalitat. Està afectat per una parell de micro pilots efectuats per l'actual obra. Les seves mesures documentades són 1,32 m. de longitud, 0,48 m. d'amplada i 0,95 m. d'alçada.

Cronologia: anterior s. XVI – inicis s. XVII

U.E.: 501

Sector: Rebaix 500

Definició: Paviment

Relacions físiques:

Igual a: 101, 201

S'adossa a : 502, 504

Interpretació: Paviment actual de la planta baixa de l'edifici, fet de rajoles vidrades.

Cronologia: Finals s. XX – inicis s. XXI

U.E.: 502

Sector: Rebaix 500

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 615

Se li adossa: 501, 503

Interpretació: mur de maons i ciment del Soterrani 2. Presenta una amplada de 0,40 m. i una alçada documentada d'1,20 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

U.E.: 503

Sector: Rebaix 500

Definició: Paviment

Relacions físiques:

S'adossa: 503,504

Interpretació: paviment del Soterrani 2, consistent en rajoles quadrades vidriades.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

U.E.: 504

Sector: Rebaix 500

Definició: fonamentació

Relacions físiques:

Igual: 118, 209

Se li adossa: 501, 504

Se li lliura: 103

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter blanc amb orientació sud-oest – nord-est, que fa de límit nord de la finca actual. Presenta una alçada documentada de 1,20 m.

Cronologia: meitat s. XIX

U.E.: 601

Sector: Rebaix 600

Definició: Preparació de paviment

Relacions físiques:

Igual a: 102, 202, 301, 401, 701

Cobreix: 602, 603, 605

Lliura a: 604

Interpretació: preparació del paviment actual (que en aquest punt ja s'havia extret), consistent en una capa d'uns 25 cm. de sorra, argila i taques de ciment.

Cronologia: s. XX

U.E.: 602

Sector: Rebaix 600

Definició: envà

Relacions físiques:

Cobert per: 601

Se li adossa: 603

S'adossa en: 606

Interpretació: envà construït amb maons i morter, que funcionaria amb el paviment UE 603 en algun moment indeterminat a partir de la construcció de la finca actual. Orientació sud-oest – nord-est. Mesures documentades: 1,30 m. de longitud, 0,16 m. d'amplada, 0,15 m. d'alçada.

Cronologia: posterior mitjans s. XIX

U.E.: 603

Sector: Rebaix 600

Definició: paviment

Relacions físiques:

Cobert per: 601

S'adossa en: 603, 604

Interpretació: paviment de rajoles de 0,3 x 0,16 x 0,2 m. que funcionaria amb l'envà UE 602 en algun moment indeterminat a partir de la construcció de la finca actual.. Mesures documentades: 1,30 m. de longitud, 0,54 m. d'amplada, 0,02 m. d'alçada.

Cronologia: posterior mitjans s. XIX

U.E.: 604

Sector: Rebaix 600

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 303, 403

S'adossa: 612

Se li lliura: 601, 606.

Interpretació: mur sud de la finca actual. Mur construït amb maons i morter, que presenta cara vista. Orientació: sud-oest – nord-est. Desconeixem les seves mesures, tot i que al present rebaix s'ha localitzat una alçada d'entorn 0,90 m.

Cronologia: mitjans s. XIX.

U.E.: 605

Sector: Rebaix 600

Definició: preparació paviment

Relacions físiques:

Se li adossa: 603

S'adossa en: 606

Interpretació: preparació del paviment UE 603 consistent en una capa de morter d'uns 2-3 cm. d'alçada.

Cronologia: posterior mitjans s. XIX

U.E.: 606

Sector: Rebaix 600

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Igual: , 103, 402, 702

Cobreix: 607

Lliura a: 604

Se li adossa: 602, 605

Interpretació: anivellació per la construcció de l'envà UE 602 i del paviment UE 603.

Nivell de sorra, pedra i argila amb materials contemporanis, d'uns 0,5 m. de potència

Cronologia: posterior mitjans s. XIX

U.E.: 607

Sector: Rebaix 600

Definició: Nivell constructiu

Relacions físiques:

Cobert per: 606

Cobreix: 608

Lliura a: 612

Interpretació: Nivell relacionat amb la construcció de la fonamentació UE 612 i el mur UE 604. Nivell amb sorra i força morter i material constructiu, amb una potència

d'entorn 0,35 m.

Cronologia: mitjans s. XIX

U.E.: 608

Sector: Rebaix 600

Definició: Nivell de colmatació

Relacions físiques:

Igual: 407

Cobert per: 607

Cobreix: 610, 611

Tallat per: 613

Interpretació: Nivell de colmatació dels murs UE 610 i 611. Nivell d'argila marró amb algun carbó i material ceràmic (Blanca i Blava Catalana de la Ditada, Blanca i Blava Catalana de Poblet). Té una potència d'uns 0,20 m.

Cronologia: Finals s. XVII-inicis s. XVIII

U.E.: 610

Sector: Rebaix 600

Definició: Mur

Relacions físiques:

Se li adossa: 612

Cobert per: 608

S'adossa en: 611

Interpretació: mur amb una orientació nord-oest – sud-est, que depassa els límits del rebaix. Mur construït amb pedra irregular mitjana, material constructiu i morter groguenc, amb les pedres ben tallades a les dues cares. Podria correspondre a un mur mitger d'una construcció anterior a la finca actual. Les seves mesures documentades són 2,32 m. de longitud, 0,52 m. d'amplada i 0,28 m. d'alçada.

Cronologia: anterior finals s. XVII-inicis s. XVIII

U.E.: 611

Sector: Rebaix 600

Definició: Mur

Relacions físiques:

Se li adossa: 610

Cobert per: 608

Interpretació: mur amb una orientació nord-oest – sud-est, tot i que és difícil assegurar-la degut a que continua més enllà dels límits del rebaix. Igualment, això fa que no puguem determinar les seves mesures originals. En aquest rebaix 600 només s'ha pogut documentar la continuació oest de les dues pedres documentades al Rebaix 400, ja que s'ha baixat menys, només s'han pogut veure en planta aquestes pedres. Les seves mesures documentades són 0,71 m. de longitud, 0,6 m.

Cronologia: anterior s. XVI – inicis s. XVII

□ U.E.: 612

Sector: Rebaix 600

Definició: fonamentació

Relacions físiques:

Igual: 405

Se li adossa: 604

Se li lliura: 607

Farceix: 613

S'adossa: 610

Interpretació: fonamentació del mur UE 604. Construïda amb pedra, material constructiu i morter. Orientació: sud-oest – nord-est. Desconeixem les seves mesures, tot i que al present rebaix s'ha localitzat una alçada d'entorn 0,35 m. Sobresurt una mica respecte al mur UE 604.

Cronologia: mitjans s. XIX

△ U.E.: 613

Sector: Rebaix 600

Definició: Trinxera de fonamentació

Relacions físiques:

Igual: 406

Farcit per: 612

Talla: 608

Interpretació: trinxera de la fonamentació UE 612

Cronologia: meitat s. XIX

□ U.E.: 614

Sector: Rebaix 600

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 112

Se li adossa: 614

Se li lliura: 616

Interpretació: mur de pedra, material constructiu i morter gris amb orientació sud-est – nord-oest, que fa de límit est del Soterrani 1 i oest del Soterrani 2. Presenta una longitud de 2,06 m., una amplada de 0,5 m. i una alçada documentada de 2,65 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

□ U.E.: 615

Sector: Rebaix 600

Definició: Mur

Relacions físiques:

Igual: 502

S'adossa en : 614

Se li lliura: 616

Interpretació: mur de pedra i morter del Soterrani 2. Presenta una longitud

documentada de 0,8 m., una amplada de 0,40 m. i una alçada documentada d'1,20 m.

Cronologia: posterior meitat s. XIX

○

U.E.: 616

Sector: Rebaix 600

Definició: Nivell de colmatació

Relacions físiques:

Lliura: 614, 615

Interpretació: Nivell de colgament del Soterrani 2. Sorra i pedres amb materials del s. XXI

Cronologia: S. XXI

○

U.E.: 701

Sector: Rebaix 100

Definició: Preparació de paviment

Relacions físiques:

Igual a: 102, 202, 301, 401, 601

Cobreix: 702

Interpretació: preparació del paviment actual, no conservat en aquest punt, consistent en una capa de sorra i ciment d'uns 20 cm. de potència.

Cronologia: s. XX

○ **U.E.:** 702

Sector: Rebaix 100

Definició: Anivellació

Relacions físiques:

Igual: 103, 402, 606

Cobert per: 701

Interpretació: possible anivellació relacionada amb la construcció de la finca actual Nivell d'argila marró d'uns 40 cm. de potència, amb presència de material contemporani (llaunes, vidre, etc.).

Cronologia: s. XIX - XX

ANNEX 2

INVENTARI FOTOGRÀFIC

ANNEX 2: LLISTAT FOTOGRÀFIC	
Núm.	Descripció
1	Vista de la planta baixa de la finca abans de l'inici dels treballs de rebaix. Vista des de l'oest.
2	Extracció d'aigua i fang del soterrani 1 (Rebaix 100). Vista des de l'oest.
3	Extracció d'aigua i fang del soterrani 1 (Rebaix 100). Vista des de l'oest.
4	Extracció d'aigua i fang del soterrani 1 (Rebaix 100). Vista des del sud.
5	Rebaix del paviment UE 116 i de la seva preparació UE 117 del soterrani 1 (Rebaix 100). Vista des de l'est.
6	Rebaix del paviment UE 116 i de la seva preparació UE 117 del soterrani 1 (Rebaix 100). Vista des del sud.
7	Vista de part de l'arc UE 120 i del pilar UE 121, tapiat per la fonamentació UE 118. Vista des del sud.
8	Vista de part de l'arc UE 120 i del pilar UE 121, tapiat per la fonamentació UE 118. Vista des del sud.
9	Vista del mur UE 112 i del paviment UE 115 del soterrani 1. Vista des de l'oest.
10	Vista dels diferents nivells (UEs 104, 105, 106, 107, 108) de possible formació natural localitzats al tall oest del Rebaix 100, tallats pel Soterrani 1. Vista des de l'est.
11	Vista dels diferents nivells (UEs 104, 105, 106, 107, 108) de possible formació natural localitzats al tall oest del Rebaix 100 i vista de l'estructura indeterminada UE 109. Vista des de l'est.
12	Vista del mur UE 110 del soterrani 1, que continua en direcció oest. Vista des de l'est.
13	Vista de part de l'arc UE 120 i del pilar UE 121, tapiat per la fonamentació UE 118. Vista des de l'est.
14	Vista del Rebaix 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix, amb els diferents murs del soterrani 1. Vista des del sud.
15	Vista del Rebaix 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix, amb els diferents murs del soterrani 1. Vista des del sud.
16	Vista del Rebaix 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix, amb els diferents murs del soterrani 1. Vista des de l'oest.
17	Vista del Rebaix 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix, amb els diferents murs del soterrani 1. Vista des del sud-est.
18	Vista del Rebaix 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix, amb els diferents murs del soterrani 1. Vista des de l'est.
19	Vista del Rebaix 100 un cop finalitzats els treballs de rebaix, amb els

	diferents murs del soterrani 1. Vista des del nord-oest.
20	Treballs de rebaix manual al Rebaix 200. Vista des de l'est.
21	Treballs de rebaix mecànic al Rebaix 200. Vista des del sud.
22	Vista general del mur UE 206 i del recreixement UE 207. Vista des de l'oest.
23	Vista general del mur UE 206 i del recreixement UE 207. Vista des de l'est.
24	Vista del mur UE 206 i del recreixement UE 207 a l'extrem nord del Rebaix 200. Vista des de l'est.
25	Vista del mur UE 206 i del recreixement UE 207 a l'extrem nord del Rebaix 200. Vista des de l'oest.
26	Vista del recreixement UE 207 al centre del Rebaix 200. Vista des de l'est.
27	Vista del mur UE 206 i del recreixement UE 207 a l'extrem sud del Rebaix 200. Vista des de l'oest.
28	Vista del mur UE 206 i del recreixement UE 207 a l'extrem sud del Rebaix 200. Vista des de l'est.
29	Vista general del mur UE 206 i del recreixement UE 207. Vista des del sud-est.
30	Alçat del mur UE 206. Vista des de l'est.
31	Desmuntatge mecànic del mur UE 206. Vista des de l'est.
32	Treballs de rebaix mecànic al Rebaix 200. Vista des del sud.
33	Vista dels nivells de possible formació natural UE 204 i 205 al tall oest del Rebaix 200. Vista des de l'est.
34	Vista del nivell UE 203 al tall est del Rebaix 200. Vista des de l'oest.
35	Servei contemporani al tall est del Rebaix 200. Vista des de l'oest.
36	Final del Rebaix 200 amb el mur UE 206. Vista des de l'est.
37	Vista general del rebaix 200 amb el mur UE 206, un cop finalitzats els treballs de rebaix. Vista des del sud.
38	Final del Rebaix 206. Vista des de l'est.
39	Vista general del rebaix 200 amb el mur UE 206, un cop finalitzats els treballs de rebaix. Vista des del nord.
40	Inicis de treballs de rebaix mecànic al rebaix 300. Vista des de l'oest.
41	Treballs de rebaix manual al Rebaix 300. Vista des de l'oest.
42	Final de Rebaix 300. Vista des del nord.
43	Final de Rebaix 300. Vista des del sud.
44	Alçat del mur UE 303, mur de la finca actual. Vista des del nord.
45	Vista dels nivells UE 301 i 302 al tall est del Rebaix 300. Vista des de l'oest.

46	Inici dels treballs de rebaix mecànic al Rebaix 400. Vista des de l'oest.
47	Treballs de rebaix mecànic al Rebaix 400. Vista des de l'oest.
48	Vista de l'inici del sondeig manual realitzat a tocar del mur UE 410. Vista zenital
49	Vista de l'inici del sondeig manual realitzat a tocar del mur UE 410. Vista des del nord.
50	Vista de l'alçat del mur UE 410. Vista des del nord.
51	Vista de l'alçat del mur UE 410. Vista des del nord.
52	Vista del mur UE 410 i del sondeig manual realitzat a l'entorn seu. Vista des del nord.
53	Vista del mur UE 410 i del sondeig manual realitzat a l'entorn seu. Vista des del nord.
54	Vista del mur UE 410 i del sondeig manual realitzat a l'entorn seu. Vista des del nord.
55	Vista del mur UE 410 i del sondeig manual realitzat a l'entorn seu. Vista des de l'est.
56	Vista del mur UE 410 i del sondeig manual realitzat a l'entorn seu. Vista des de l'est.
57	Vista del mur UE 403 de la finca actual, la fonamentació del qual que es recolza sobre el mur UE 410. Vista des del nord.
58	Vista dels estrats UE 401, 402, 404, 407, 408 i 409 en relació al mur UE 410, all tall oest del Rebaix 400. Vista des de l'est.
59	Vista dels estrats UE 401, 402, 404, 407, 408 i 409 en relació al mur UE 410, all tall oest del Rebaix 400. Vista des de l'est.
60	Final del Rebaix 400, amb el mur UE 410. Vista des del nord.
61	Final del Rebaix 400, amb el mur UE 410. Vista des de l'oest.
62	Final del Rebaix 400, amb el mur UE 410. Vista zenital.
63	Detall del mur UE 410. Vista zenital.
64	Final del Rebaix 400, amb el mur UE 410. Vista des del sud.
65	Cobriment del mur UE 410 amb geotèxtil. Vista des del nord.
66	Cobriment amb plàstic sobre geotèxtil del mur UE 410. Vista zenital.
67	Inici del Rebaix 400. Vista des del sud.
68	Inici dels treballs de rebaix mecànic al Rebaix 500. Vista des del sud.
69	Treballs de rebaix manual al Rebaix 500. Vista des del sud.
70	Final del Rebaix 500. Vista des del sud.
71	Final del Rebaix 500. Vista des del sud.
72	Inici dels treballs de rebaix manual al Rebaix 600. Vista des de l'oest.
73	Vista del paviment UE 603 i de l'envà UE 602. Vista des de l'est.
74	Vista del paviment UE 603 i de l'envà UE 602. Vista des del nord.

75	Desmuntatge mecànic del paviment UE 603 i de l'envà UE 602. Vista des del nord.
76	Rebaix de l'estrat UE 606 al Rebaix 600. Vista des de l'oest.
77	Vista de les estructures UEs 610 i 611. Vista des de l'oest.
78	Vista de les estructures UEs 610 i 611, amb el mur UE 604 i la seva fonamentació UE 612 de la finca actual. Vista des del nord.
79	Vista de les estructures UEs 610 i 611. Vista des de l'est.
80	Vista de les estructures UEs 610 i 611. Vista des de l'est.
81	Estratigrafia que cobreix el mur UE 610. Vista des del sud.
82	Estratigrafia del Rebaix 600. Vista des de l'est.
83	Vista zenital de l'estructura UE 611.
84	Vista de les estructures UEs 610 i 611. Vista zenital.
85	Vista de les estructures UEs 610 i 611. Vista zenital.
86	Estructures UE 610 i 611 cobertes amb geotèxtil.
87	Rebaix manual del Rebaix 600. Vista des de l'est.
88	Continuació del mur UE 610. Vista des de l'est.
89	Vista del mur UE 610. Vista des del nord.
90	Vista del mur UE 610. Vista zenital.
91	Vista del mur UE 610. Vista zenital.
92	Desmuntatge del mur UE 610. Vista des de l'est.
93	Rebaix mecànic del Rebaix 600. Vista des del nord.
94	Desmuntatge del mur UE 610. Vista des de l'est
95	Rebaix mecànic del Rebaix 600. Desmuntatge del mur UE 614. Vista des del nord.
96	Final del Rebaix 600, amb el mur UE 614 seccionat i el reblliment del soterrani UE 616
97	Final del Rebaix 600, amb els murs UE 614 i 615 rebaixats. Vista des del sud.
98	Vista del rebaix general de 0,35 m. de la planta baixa de la finca. Vista des de l'est.
99	Vista del rebaix general de 0,35 m. de la planta baixa de la finca. Vista des de l'est.
100	Vista de la Rasa 700 un cop finalitzada. Vista des de l'est.

ANNEX 3

INVENTARI MATERIAL ARQUEOLÒGIC

UE	AREA	SECTOR	ÀMBIT	NÚM	FRAGMENTS	CODI	FORMA	TIPOLOGIA	TÈCNICA	PASTA	DECORACIÓ E	DECORACIÓ I	ACABAT E	ACABAT I	CRONOLOGIA	OBSERVACIONS	RESTAURACIÓ	FOTOGRAFIA	DIBUIX	MAGATZEM
407				1	1	14200	FO	ESC	TO	AO		PI	VI	AL	Finals s. XVI	Possible escudella. Fulla al mig enquadrada en un marc quadrangular.				
409				1	2	14003	SF		TO	AO						Vidrat interior marró				
409				2	1	14003	VO	TAP	TO	AO			VI			Vidrat verd. Plat - tapadora.				
409				3	1	14002	SF		TO	AO										
409				4	1	14005	CO	FIN	TO	AR										
409				5	1	14200	FO	ESC	TO	AO	PI	PI	VI	VI	inici s. XVII	Motiu central floral i decoració vegetal i de pastanyes al voltant.				X
409				6	1	14102	VO	PAT	TO	AO	PI		VI		s. XVI- inicis s.	Oria amb tres línies circulars concèntriques i motius vegetals.				X
608				1	1	14120	VO	PAT	TO	AO	PI	VI	VI		s. XVII					
608				2	1	14120	FO	PAT	TO	AO	PI	VI	VI		s. XVII	Motiu central amb elements vegetals				
608				3	1	14103	VO	PAT	TO	AO	PI	VI	VI							
608				4	1	14103	FO	PAT	TO	AO	PI	VI	VI							
608				5	1	14103	SF		TO	AO	PI	VI	VI							
608				6	1	14114	VO	GIB	TO	AO	PI	VI	VI		finals s. XVII - Ir	Oria d'arcada triple i fletxes apuntant cap a baix. Possible gibrell				X
608				7	1	14114	VO	GIB	TO	AO	PI	VI	VI		finals s. XVII - Ir	Oria d'arcada triple i fletxes apuntant cap a baix. Possible gibrell. Possible mateixa peça que l'anterior.				
608				8	1	14003	NA	CAT	TO	AO		VI	VI			Possible nansa de càntir. Vidrat verd.				
608				9	2	14003	NA	FIN	TO	AO			VI			Vidrat marró				
608				10	1	14003	BE	FIN	TO	AO			VI			Vidrat verd				
608				11	1	14003	VO	PAT	TO	AO			VI			Vidrat marró. Presenta dos orificis a tocar del llav				
608				12	1	14003	FO	FIN	TO	AO			VI			Vidrat marró				
608				13	2	14003	VO	BOL	TO	AO			VI			Vidrat marró. Possible bol.				
608				14	1	14002	SF		TO	AO										
608				15	2	14100	VO	PAT	TO	AO		VI	VI							

ANNEX 4

LÀMINES DIBUIX CERÀMIC

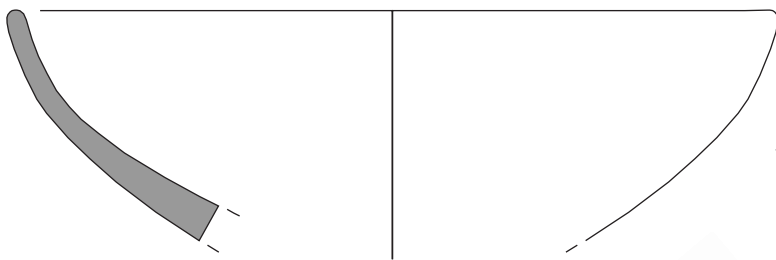
Làmina 1

094-17-409-6: Vora de plat de Blanca i Blava de Barcelona amb decoració vegetal. S. XVI – inicis s. XVII.

094-17-409-5: Fons d'escudella de Reflex Metà·lic amb motiu central floral i decoració vegetal i de pestanyes al voltant. Inicis s. XVII.

094-17-608-6: Vora de gibrell de Blanca i Blava Catalana de Poblet. Finals s. XVII – inicis s. XVIII.

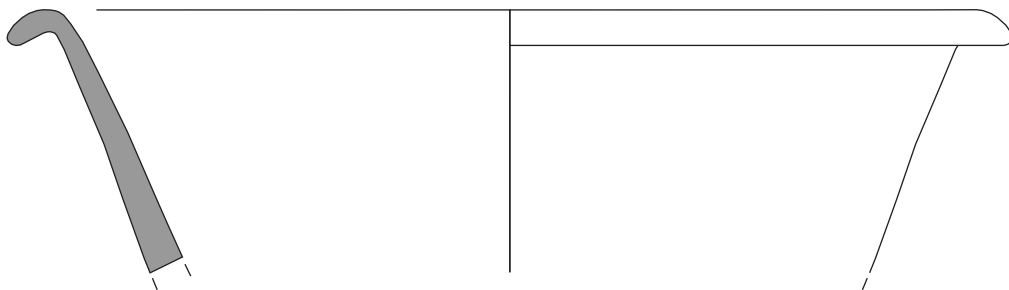

094/17-409-6

094/17-409-5

094/17-608-6

INTERVENCIÓ:

Intervenció arqueològica a La Rambla, 127 (Barcelona, Barcelonès) 094-17

LÀM.

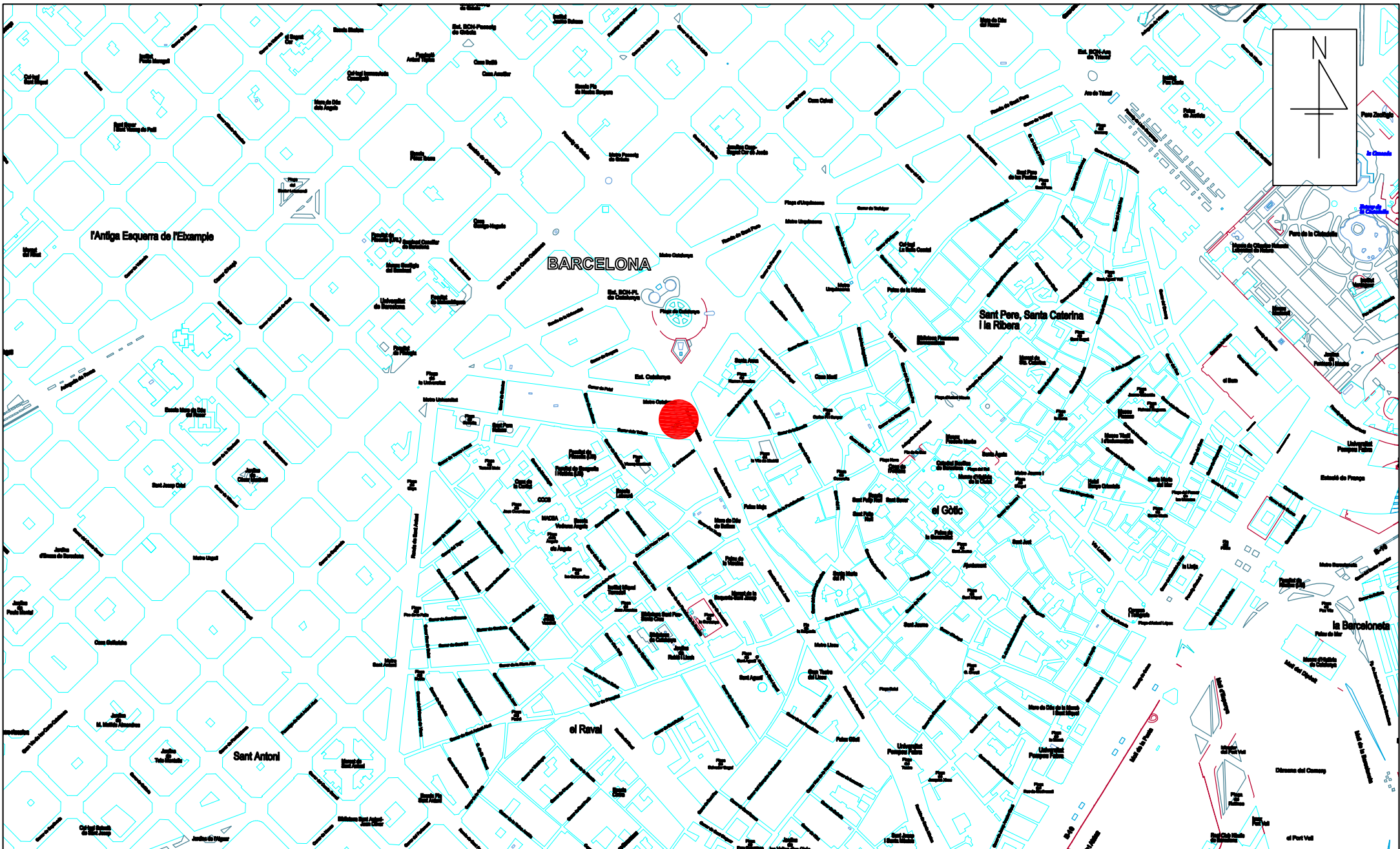
1

ANNEX 5

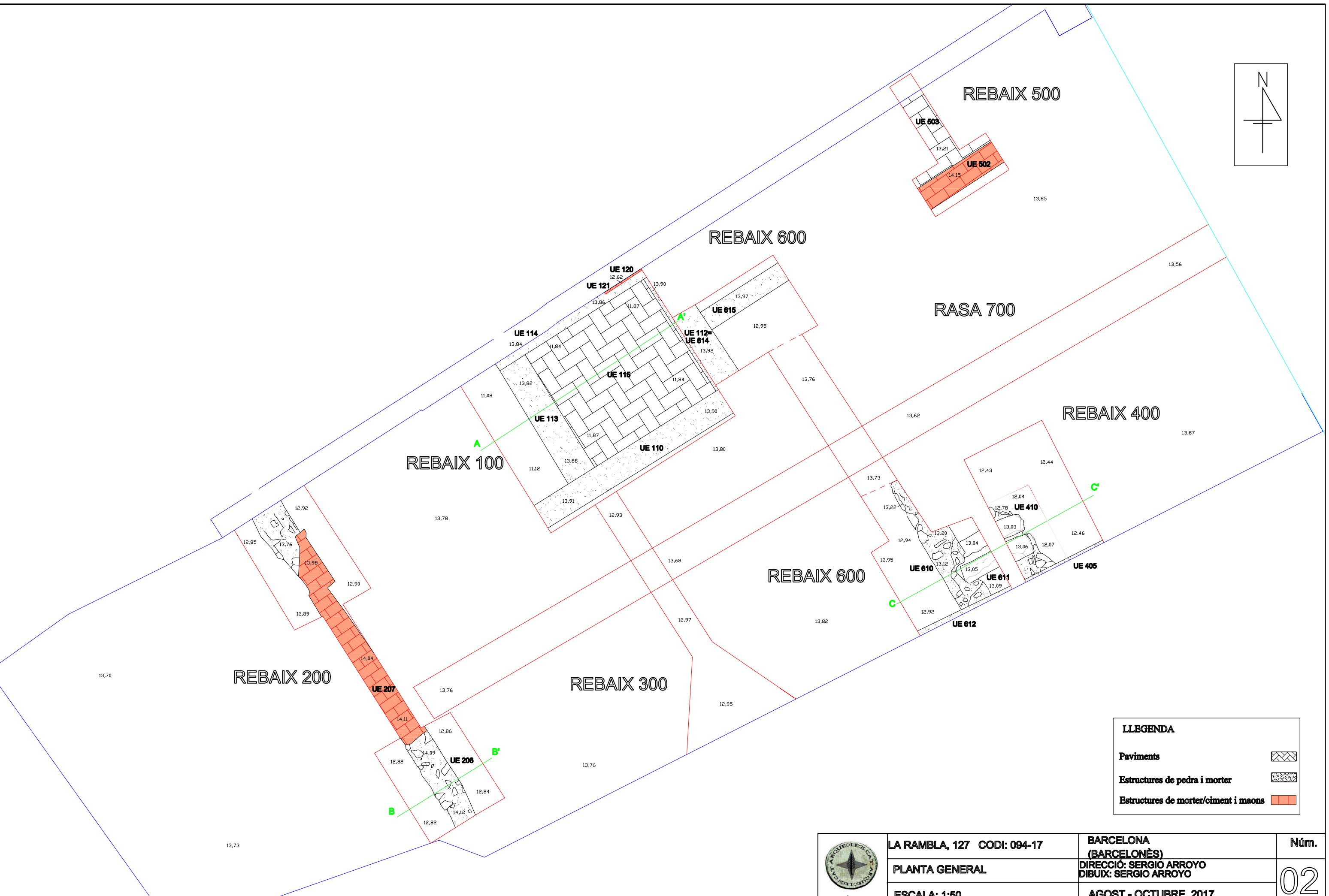
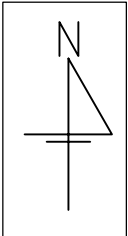
PLANIMETRIA

- 1.- Situació general. Escala 1:10000
- 2.- Planta general. Escala 1:50.
- 3.- Seccions generals. Escala 1:50

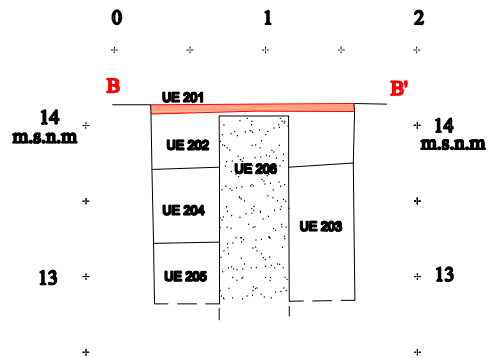
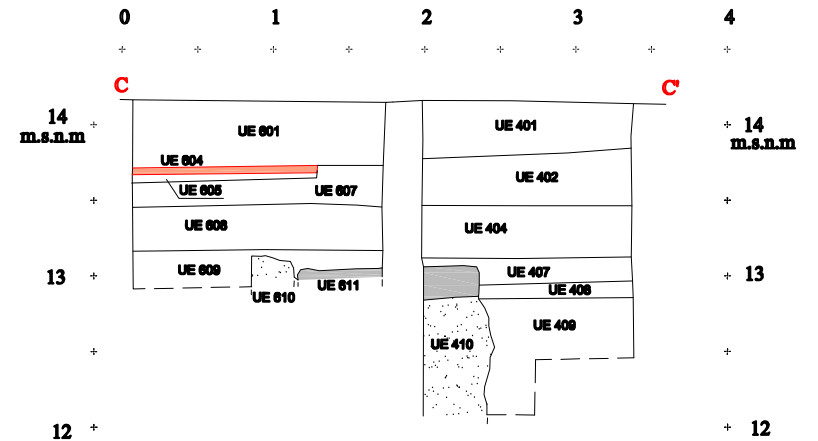
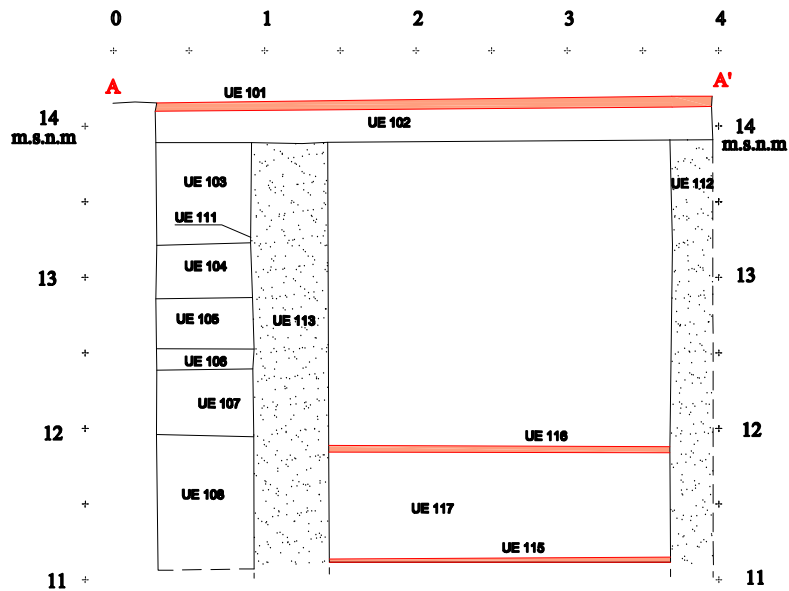

	LA RAMBLA, 127 CODI: 094-17	BARCELONA (BARCELONÈS)	Núm.
	SITUACIÓ GENERAL	DIRECCIÓ: SERGIO ARROYO DIBUIX: SERGIO ARROYO	01
	ESCALA: 1:10000	AGOST - OCTUBRE, 2017	

LLEGENDA	
Paviments	
Estructures de pedra i morter	
Estructures de morter/ciment i maons	

	LA RAMBLA, 127 CODI: 094-17	BARCELONA (BARCELONÈS)	Núm.
	PLANTA GENERAL	DIRECCIÓ: SERGIO ARROYO DIBUIX: SERGIO ARROYO	02
	ESCALA: 1:50	AGOST - OCTUBRE 2017	

LLEGENDA	
Estructures de pedra	
Estructures de pedra i morter	
Paviments	

LA RAMBLA, 127 CODI: 094-17

SECCIONS GENERALS

ESCALA: 1:50

BARCELONA
(BARCELONÈS)

DIRECCIÓ: SERGIO ARROYO
DIBUIX: SERGIO ARROYO

AGOST - OCTUBRE 2017

Núm.

03